

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	27.11.2017
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2017
Avaldamismärge:	RT I, 17.11.2017, 2

Välja kuulutanud
Vabariigi President
08.11.2017 otsus nr 174

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus¹

Vastu võetud 26.10.2017

1. peatükk Üldsätted

1. jagu

Seaduse eesmärk ja reguleerimisala

§ 1. Seaduse eesmärk ja reguleerimisala

(1) Käesoleva seaduse eesmärk on ettevõtluskeskkonna usaldusväärsus ja läbipaistvust suurendades tõkestada Eesti Vabariigi rahandussüsteemi ning majandusruumi kasutamist rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks.

(2) Käesoleva seadusega reguleeritakse:

- 1) rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide hindamise, juhtimise ja maandamise põhimõtteid;
- 2) rahapesu andmebüroo tegevuse aluseid;
- 3) järelevalvet kohustatud isikute üle seaduse täitmisel;
- 4) juriidilistele isikutele nende tegelike kasusaajate andmete kogumise ja avaldamisega kaasnevaid kohustusi;
- 5) maksekontode omanike andmete kogumise ja avaldamisega kaasnevaid kohustusi;
- 6) kohustatud isikute vastutust seadusest tulenevate nõuete rikkumise korral.

(3) Käesolevas seaduses ette nähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Seaduse kohaldamine

(1) Käesolevat seadust kohaldatakse järgmiste isikute majandus-, kutse- ja ametitegevuses:

- 1) krediitiasutused;
- 2) finantseerimisasutused;
- 3) hasartmängu, välja arvatud kaubanduslik loterii, korraldajad;
- 4) isikud, kes vahendavad kinnisvara omandamise või kasutusõigusega seotud tehinguid;
- 5) kauplejad kaubandustegevuse seaduse tähenduses, kui neile tasutakse või nad tasuvad sularahas üle 10 000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;
- 6) isikud, kes tegelevad väärismetalli, väärismetalltoodete, välja arvatud tootmise, teaduse ja meditsiini vajadusteks kasutatavad väärismetallid ja väärismetalltooted, või vääriskivide kokkuostu või hulgimüügiga;
- 7) audiitorid ja raamatupidamisteenuse pakkujad;
- 8) raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujad;
- 9) usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkujad;
- 10) virtuaalvääringu raha vastu vahetamise teenuse pakkujad;
- 11) virtuaalvääringu rahakotiteenuse pakkujad;
- 12) väärtpaberite keskodepositoorium, kui ta korraldab väärtpaberikontode avamist ja osutab registritoimingutega seotud teenuseid ilma kontohalduri vahendusega;
- 13) piiriülest sularaha ja väärtpaberite veo teenust osutavad ettevõtjad;
- 14) pandimajapidajad.

(2) Käesolevat seadust kohaldatakse notari, advokaadi, kohtutäituri, pankrotihalduri, ajutise pankrotihalduri ja muu õigusteenuse osutaja majandus-, kutse- või ametitegevuses, kui ta tegutseb finants- või kinnisvaratehingus oma kliendi eest ja nimel. Samuti kohaldatakse käesolevat seadust nimetatud isiku majandus-, kutse- või ametitegevuses, kui ta juhendab tehingu kavandamist või selle tegemist või teeb ametitoimingut või osutab ametiteenust, mis on seotud:

- 1) kinnisasja, ettevõtte või äriühingu aktsiate või osade ostu või müügiga;
- 2) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamisega;
- 3) makse-, hoiu- või väärtpaberikontode avamise või haldamisega;
- 4) äriühingu asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimisega;
- 5) usaldusfondi, äriühingu, sihtasutuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse asutamise, tegevuse või juhtimisega.

(3) Käesolevat seadust kohaldatakse mittetulundusühingutele mittetulundusühingute seaduse tähenduses ja teistele juriidilistele isikutele, kellele kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse sätteid, ning sihtasutustele sihtasutuste seaduse tähenduses, kui neile tasutakse või nad tasuvad sularahas üle 5000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas tasutakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul.

(4) Käesolevat seadust kohaldatakse Eesti Pangale, kui ta kõrvaldab käibelt või vahetab ümber pangatähti või münte üle 10 000 euro väärtuses või sellega võrdväärse summa muus vääringus või kui talle tasutakse meenemüntide või teiste numismaatilis-bonistiliste toodete eest sularahas üle 10 000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas tasutakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul.

2. jagu Mõisted

§ 3. Seaduses kasutatavad terminid

Käesolevas seaduses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) sularaha on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1889/2005 ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, lk 9–12) artikli 2 lõikes 2 nimetatu;
- 2) vara on igasugune ese, samuti sellise eseme omandiõigust või muid selle esemega seotud õigusi tõendav dokument, sealhulgas elektroonne dokument, ning sellisest esemest saadud kasu;
- 3) kohustatud isik on käesoleva seaduse §-s 2 nimetatud isik;
- 4) ärisuhe on suhe, mis tekib kehtvuslepingu sõlmimisel majandus- või kutsetegevuses kohustatud isiku poolt teenuse osutamiseks või kauba müümiseks või muul viisil turustamiseks või mis ei põhine kehtvuslepingul, kuid mille puhul kontakti loomise ajal võiks mõistlikult oodata suhte teatavat kestvust ja mille jooksul teeb kohustatud isik teenust või ametiteenust osutades, ametitoiminguid tehes või kaupa pakkudes korduvalt eraldiseisvaid tehinguid majandus-, kutse- või ametitegevuse käigus;
- 5) klient on kohustatud isikuga ärisuhtes olev isik;
- 6) vääriskivid on looduslikud ja tehiskivid vääriskivid ning poolvääriskivid, nende pulber ja puru ning looduslikud ja kultiveeritud pärlid;
- 7) väärismetall on väärismetall väärismetalltoodete seaduse tähenduses;
- 8) väärismetalltoode on väärismetalltoode väärismetalltoodete seaduse tähenduses;
- 9) virtuaalvääring on digitaalsel kujul esitatud väärtus, mis on digitaalselt ülekantav, säilitatav või kaubeldav ja mida füüsilised või juriidilised isikud aksepteerivad maksevahendina, kuid mis ei ole ühegi riigi seaduslik maksevahend ega rahaline vahend Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35–127) artikli 4 punkti 25 tähenduses ega makseinstrument või maksetehing sama direktiivi artikli 3 punktide k ja l tähenduses;
- 10) virtuaalvääringu rahakotiteenus on teenus, mille raames luuakse klientidele või hoitakse klientide krüpteeritud võtmeid, mida saab kasutada virtuaalvääringute hoidmise, talletamise ja ülekandmise eesmärgil;
- 11) riikliku taustaga isik on füüsiline isik, kes täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid, sealhulgas riigipea, valitsusjuht, minister ning ase- või abiminister, parlamendiliige või parlamendiga sarnase seadusandliku organi liige, erakonna juhtorgani liige, ülemkohtu ja riigikohtu liige, riigikontrolli ja keskpanga nõukogu liige, suursaadik, asjur ja kaitsejõudude kõrgem ohvitser, riigiäriühingu juhatuse ja haldus- või järelevalveorgani liige, rahvusvahelise organisatsiooni juht, juhi asetäitja ja juhtorgani liige või samaväärseid ülesandeid täitev isik, kes ei ole kesk- või alamastme ametniku staatuses;
- 12) kohalik riikliku taustaga isik on käesoleva paragrahvi punktis 11 nimetatud isik, kes täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid Eestis, teises Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Euroopa Liidu institutsiooni juures;
- 13) pereliige on riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isiku abikaasa või abikaasaga samaväärseks peetav isik, riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isiku laps ja lapse abikaasa või abikaasaga samaväärseks peetav isik ning riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isiku vanem;
- 14) lähedaseks kaastöötajaks peetav isik on füüsiline isik, kelle kohta on teada, et ta on juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegelik kasusaaja või ühine omanik koos riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isikuga või tal on lähedased ärisuhted riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isikuga, ning füüsiline

isik, kes on sellise juriidilise isiku või õigusliku üksuse ainus kasusaav omanik, mis on teadaolevalt tegelikult asutatud riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isiku kasuks;

15) kohustatud isiku kõrgem juhtkond on juht või töötaja, kellel on piisavalt teadmisi kohustatud isiku riskidest seoses rahapesuga ja terrorismi rahastamisega ning piisav volitus riske mõjutavate otsuste tegemiseks, kuid kes ei pea olema juhatuse liige;

16) valuutavahetusteenus on ettevõtja poolt majandus- või kutsetegevuses ühe kehtiva valuuta vahetamine teise kehtiva valuuta vastu;

17) kontsern on ettevõtjate grupp, mis koosneb emaettevõtjast, selle tütarettevõtjatest äriseadustiku § 6 tähenduses ja üksustest, milles emaettevõtjal või selle tütarettevõtjatel on osalus, või selliste ettevõtjate grupp, mis moodustavad konsolideerimisgrupi raamatupidamise seaduse § 27 lõike 3 tähenduses;

18) suure riskiga kolmas riik on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 05.06.2015, lk 73–117), artikli 9 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud aktis nimetatud riik.

§ 4. Rahapesu

(1) Rahapesu on kuritegelikust tegevusest saadud vara või selle asemel saadud vara:

1) muundamine või üleandmine, kui on teada, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest, eesmärgiga varjata vara ebaseaduslikku päritolu või abistada kuritegelikus tegevuses osalenud isikut, et ta saaks hoiduda oma tegude õiguslikest tagajärgedest;

2) omandamine, valdamine või kasutamine, kui selle saamisel on teada, et see on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest;

3) tõelise olemuse, päritolu, asukoha, kasutamiseviisi, ümberpaigutamise või omandiõiguse varjamine või varaga seotud muude õiguste varjamine või kui on teada, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest.

(2) Rahapesu on ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevustes osalemine, seotus nendega, nende toimepanemise katsed ning nende kaasaitamine ja kihutamine või nende soodustamine või nendeks nõuandmine.

(3) Rahapesuga on tegemist ka juhul, kui kuritegelik tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus teise riigi territooriumil.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud teadmist või eesmärki võib järeldada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal.

(5) Rahapesuga on tegemist ka siis, kui sellise kuritegeliku tegevuse üksikasjad, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, ei ole kindlaks tehtud.

§ 5. Terrorismi rahastamine

Terrorismi rahastamine on terrorikuriteo ja selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamine ning toetamine karistusseadustiku § 237³ tähenduses.

§ 6. Krediidiasutus ja finantseerimisasutus

(1) Krediidiasutus käesoleva seaduse tähenduses on:

1) krediidiasutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta (ELT L 176, 27.06.2013, lk 1–337) artikli 4 lõike 1 punkti 1 tähenduses;

2) Eestis äriregistrisse kantud välisriigi krediidiasutuse filiaal.

(2) Finantseerimisasutus käesoleva seaduse tähenduses on:

1) valuutavahetusteenuse pakkuja;

2) makseteenuse pakkuja makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse tähenduses, välja arvatud makse algatamise ja kontoteabe teenuse pakkuja;

3) e-raha asutus makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse tähenduses;

4) kindlustusandja kindlustustegevuse seaduse tähenduses (edaspidi *kindlustusandja*) ulatuses, milles ta pakub elukindlustusega seotud teenuseid, välja arvatud kogumispensionide seaduse tähenduses kohustusliku kogumispensionini kindlustuslepingutega seotud teenuseid;

5) kindlustusmaakler kindlustustegevuse seaduse tähenduses (edaspidi *kindlustusmaakler*) ulatuses, milles ta tegeleb elukindlustuse turustamisega või pakub muid investeerimisega seotud teenuseid;

6) fondivalitseja, välja arvatud kogumispensionide seaduse tähenduses kohustusliku pensionifondi valitsemisel, ja aktsiaseltsina asutatud investeerimisfond investeerimisfondide seaduse tähenduses;

7) investeerimisühing väärtpaberituru seaduse tähenduses;

8) krediidiaandja ja krediidivahendaja krediidiaandjate ja -vahendajate seaduse tähenduses;

- 9) hoiu-laenuühistu hoiu-laenuühistu seaduse tähenduses;
- 10) e-raha asutuse või makseteenuse pakkuja määratud keskne kontaktpunkt;
- 11) muu finantseerimisasutus krediidasutuste seaduse tähenduses;
- 12) käesoleva lõike punktides 1–8 nimetatud teenust pakkuvat välisriigi teenusepakkuja Eesti äriregistrisse kantud filiaal.

§ 7. Korrespondentsuhe

Korrespondentsuhe käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) püsivalt ja kestvalt finantsteenuste osutamine ühe krediidasutuse (korrespondentpank) poolt teisele krediidasutusele (respondentpank), sealhulgas arvelduskonto, maksekonto või muu kontoteenuse ning sellega seonduvate rahahalduse, rahvusvahelise rahaülekande, tšekkide lunastamise, laiendatud kasutusõigusega konto teenuse ja valuutavahetusteenuse osutamine;
- 2) krediidasutuste ja finantseerimisasutuste omavahelised suhted, sealhulgas sellised suhted, mille puhul korrespondentpank osutab respondentpangale sarnaseid teenuseid tema klientide teenindamiseks, ning sellised suhted, mis on loodud väärtpaberitehingute või rahaülekannete tegemiseks.

§ 8. Usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja

Usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline või juriidiline isik, kes oma majandus- või kutsetegevuses osutab kolmandale isikule vähemalt ühte järgmistest teenustest:

- 1) äriühingu või muu juriidilise isiku asutamine, sealhulgas osaluse võõrandamisega seotud toimingud;
- 2) tegutsemine juhatajana või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna täisühingus või sellisel positsioonil muus juriidilises isikus, samuti teise isiku nimetatud ametikohale asumise korraldamine;
- 3) asukoha või tegevuskoha aadressi, sealhulgas aadressi kui kontaktandmete osa kasutamise või postisaadetiste vastuvõtmiseks aadressi kasutamise võimaldamine ja muude eelnimetatuga seonduvate teenuste pakkumine äriühingule või muule juriidilisele isikule, seltsingule või muule juriidilise isiku staatust mitteomavale isikute ühendusele;
- 4) usaldusfondi, välja arvatud investeerimisfondide seaduse § 2 lõike 2 tähenduses nimetatud usaldusfondi, seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse esindaja või usaldusisikuna tegutsemine või teise isiku määramine sellele positsioonile;
- 5) aktsionäri esindajana tegutsemine või teise isiku aktsionäri esindajana tegutsemise korraldamine, välja arvatud nende äriühingute puhul, kelle väärtpaberid on reguleeritud väärtpaberituril kauplemisele võetud ja kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu õigusaktidega kooskõlas olevaid avalikustamismõndeid või võrdväärseid rahvusvahelisi standardeid.

§ 9. Tegelik kasusaaja

(1) Tegelik kasusaaja käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline isik, kes teeb oma mõju ära kasutades tehingu või toimingu või omab muul viisil kontrolli tehingu, toimingu või teise isiku üle ja kelle huvides, kasuks või arvel tehing või toiming tehakse.

(2) Äriühingu puhul on tegelik kasusaaja füüsiline isik, kes lõplikult omab või kontrollib juriidilist isikut piisava arvu aktsiate, osade, hääleõiguste või omandiõiguste otsese või kaudse omamise kaudu, sealhulgas osalus esitajaaktsiate või -osade kujul, või muul viisil.

(3) Otsene omamine on kontrolli teostamise viis, mille puhul omab füüsiline isik äriühingus 25 protsendi suurust osalust pluss üks aktsia või üle 25 protsendi suurust omandiõigust. Kaudne omamine on kontrolli teostamise viis, mille puhul omab äriühingus 25 protsendi suurust osalust pluss üks aktsia või üle 25 protsendi suurust omandiõigust äriühing, mis on füüsilise isiku kontrolli all, või mitu äriühingut, mis on sama füüsilise isiku kontrolli all.

(4) Kui pärast kõikvõimalike tuvastusmeetodite ammendumist ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikut võimalik kindlaks teha ja puudub ka kahtlus, et selline isik siiski eksisteerib, või juhul, kui on kahtlus, kas kindlaks tehtud isik on tegelik kasusaaja, käsitatakse tegeliku kasusaajana sellist füüsilist isikut, kes on kõrgema juhtorgani liige.

(5) Kohustatud isik registreerib ja säilitab teabe kõikide toimingute kohta, mida tehti selleks, et tegelik kasusaaja käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 4 alusel tuvastada.

(6) Usaldusfondi, seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse puhul on tegelik kasusaaja füüsiline isik, kes ühendust otsese või kaudse omamise kaudu või muul viisil lõplikult kontrollib ja kes on sellise ühenduse:

- 1) asutaja või isik, kes on varakogumisse vara üle andnud;
- 2) usaldusisik, vara valitseja või valdaja;
- 3) vara säilimist tagav ja kontrolliv isik, kui selline isik on määratud, või
- 4) soodustatud isik või kui soodustatud isik või isikud määratakse tulevikus, siis isikute ring, kelle huvides selline ühendus peamiselt asutati või tegutseb.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 6 nimetatud isiku või isikute ühenduse puhul võib määrata tegelikuks kasusaajaks juhatuse liikme või liikmed.

(8) Muul viisil kontrollimiseks loetakse valitseva mõju teostamist vastavalt raamatupidamise seaduse § 27 lõike 1 kriteeriumidele.

(9) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata:

- 1) reguleeritud turul noteeritud äriühingule, millele kohaldatakse Euroopa Liidu õigusega kooskõlas olevaid avalikustamismõndeid või samaväärseid rahvusvahelisi standardeid, millega tagatakse omanikke käsitleva teabe piisav läbipaistvus;
- 2) korteriühistuseaduses sätestatud korteriühistule;
- 3) hooneühistuseaduses sätestatud hooneühistule.

§ 10. Riskiisu

(1) Riskiisu on kohustatud isiku riskide taseme ja riskide tüüpide kogum, mida ta on valmis oma tegevuse käigus võtma oma majandustegevuse ja strateegiliste eesmärkide elluviimise nimel ja mille kinnitab kohustatud isiku kõrgem juhtkond kirjalikus vormis.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamisel tuleb võtta arvesse riske, mida kohustatud isik on valmis võtma või mida ta soovib vältida seoses oma majandustegevusega, ning kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid kompensatsioonimehhanisme, nagu planeeritav tulu, kapitali või muude likviidsete vahendite abil rakendatavad meetmed või teised asjaolud, nagu maine riskid ning rahapesu ja terrorismi rahastamise või muu ebaetilise tegevusega kaasnevad õiguslikud ja muud riskid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamisel määrab kohustatud isik vähemalt selle, millistele tunnustele vastavate isikutega ta soovib ärisuhteid vältida ning milliste puhul ta kohaldab tugevdatud hoolsusmeetmeid, sealhulgas hindab kohustatud isik selliste isikutega kaasnevaid riske ning määrab nende riskide maandamiseks asjakohased meetmed.

(4) Krediidiasutuse või finantseerimisasutuse juhatus määrab käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamisel ka selle, kas ärisuhteid kavatakse luua Euroopa Majanduspiirkonna välisest riigist pärit isikutega või e-residentidega.

2. peatükk

Rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide juhtimine

1. jagu

Riskide hindamine

§ 11. Riiklik riskihinnang

(1) Riikliku riskihinnanguga:

- 1) nähakse ette rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alaste õigusaktide, muude valdkonna ja sidusvaldkondade regulatsioonide ning järelevalveasutuste juhendite väljatöötamise ja muutmise vajadus;
- 2) määratakse muu hulgas sektorid, valdkonnad, tehingumahud ja -liigid ning vajaduse korral riigid või jurisdiktsioonid, mille suhtes kohustatud isikud peavad kohaldama tugevdatud hoolsusmeetmeid, mida vajaduse korral täpsustatakse;
- 3) määratakse muu hulgas sektorid, valdkonnad, tehingumahud ja -liigid, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise risk on väiksem ning kus on võimalik rakendada lihtsustatud hoolsusmeetmeid;
- 4) antakse juhiseid ministriumidele ning nende valitsemisala asutustele vahendite eraldamiseks ja prioriteetide seadmiseks rahapesuga võitlemisel ning terrorismi rahastamise tõkestamisel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 rakendamisel võetakse arvesse ja kogutakse asjakohane teave, statistika ja analüüsid, mis on avaldatud või ministriumidele või nende valitsemisala asutustele kättesaadavad, sealhulgas rahvusvaheliste organisatsioonide ja Euroopa Komisjoni asjakohased riskihinnangud, raportid ning soovitusel, järgides seejuures andmekaitsemõndeid.

(3) Riikliku riskihinnangu üldistatud tulemused avaldatakse Rahandusministeeriumi veebilehel ning tehakse viivitamata kättesaadavaks kohustatud isikutele, Euroopa Komisjonile, Euroopa järelevalveasutustele ja teistele Euroopa Liidu liikmesriikidele.

(4) **Valdkonna eest vastutav ministervõib** määrusega kehtestada riikliku riskihinnangu alusel summalised piirmäärad, nõuded ärisuhte seirele või muud riskipõhised piirangud, mille eesmärk on maandada rahapesu või terrorismi rahastamise riske.

(5) Rahandusministeerium avaldab oma veebilehel lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatule rahapesu ja terrorismi rahastamise valdkonna koondstatistika.

§ 12. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valitsuskomisjon

(1) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjon on valitsuskomisjon, kelle ülesanne on:

- 1) koordineerida riikliku riskihinnangu koostamist ning selle hinnangu ajakohasena hoidmist;
- 2) koostada riiklikus riskihinnangus tuvastatud riske maandavate meetmete ja tegevuste rakendamise plaan (edaspidi *tegevusplaan*), määrates kindlaks asutused, kes riske maandavaid meetmeid ja tegevusi rakendavad, ning tähtajad, mille jooksul tuleb meetmed rakendada ja tegevused läbi viia;
- 3) korraldada ja kontrollida tegevusplaani täitmist;
- 4) välja töötada käesoleva lõike punktide 1–3 alusel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alane poliitika ning teha ettepanekuid seaduste muutmise kohta valdkonna ja sidusvaldkondade eest vastutavatele ministritele;
- 5) teha rahapesu ja terrorismi rahastamise ning massihävitusrelvade leviku tõkestamise alast riigisisest koostööd.

(2) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni kuuluvad valdkonna eest vastutav minister ja kantsler ning sidusvaldkondade eest vastutavate ministeeriumide kantslerid, rahapesu andmebüroo, Eesti Panga ja Finantsinspektsiooni esindajad ning teiste asjaomaste ametite ja valitsusasutuste esindajad.

(3) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni juurde luuakse kohustatud isikute esindajate komisjon (edaspidi *turuosaliste nõukoda*), kelle eesmärk on valitsuskomisjonile tema ülesannete täitmisega seoses nõu anda. Lisaks võib valitsuskomisjoni ülesannete täitmiseks moodustada ajutisi ja alalisi töörühmi, kuhu võib kaasata kohustatud isikute esindajaid ja teisi asjatundjaid. Turuosaliste nõukoja ning ajutise ja alalise töörühma töökorra ja ülesanded kehtestab ning liikmed määrab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(4) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni liikmete arvu ning töökorra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.

(5) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni asjaajamist korraldab Rahandusministeerium.

§ 13. Kohustatud isiku tegevusest tulenevate riskide juhtimine

(1) Kohustatud isikud koostavad oma tegevusega kaasnevate rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide tuvastamiseks, hindamiseks ning analüüsimiseks riskihinnangu, võttes arvesse vähemalt järgmisi riskikategooriaid:

- 1) klientidega seonduv risk;
- 2) riikide või geograafiliste piirkondade või jurisdiktsioonidega seonduv risk;
- 3) toodete, teenuste või tehingutega seonduv risk;
- 4) kohustatud isiku ja klientide vaheliste suhtlus- või vahenduskanalitega või toodete, teenuste või tehingute edastamiskanalitega seonduv risk.

(2) Riskide tuvastamiseks, hindamiseks ja analüüsimiseks tehtavad sammud peavad olema proportsionaalsed kohustatud isiku majandus- ja kutsetegevuse laadi, ulatuse ning keerukusastmega.

(3) Riskihinnangu tulemusel määrab kohustatud isik kindlaks:

- 1) väiksema ja suurema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga valdkonnad;
- 2) riskiisu, sealhulgas äritegevuse käigus pakutavate toodete ja teenuste mahu ning ulatuse;
- 3) riskijuhtimise mudeli, sealhulgas lihtsustatud ja tugevdatud hooldusmeetmed, et tuvastatud riske maandada.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riskihinnang ja lõike 3 punktis 2 nimetatud riskiisu kindlaksmääramine dokumenteeritakse ning neid dokumente ajakohastatakse vastavalt vajadusele ja riikliku riskihinnangu avalikustatud tulemustele. Pädeva järelevalveasutuse nõudmisel esitab kohustatud isik käesoleva paragrahvi alusel koostatud dokumendid järelevalveasutusele.

(5) Kohustatud isiku üle järelevalvet tegev pädev järelevalveasutus võib otsustada kohustatud isiku, välja arvatud Finantsinspektsiooni järelevalve alla kuuluva kohustatud isiku taotlusel ja kooskõlas riikliku riskihinnanguga, et dokumenteeritud riskihinnangu koostamine ei ole kohustuslik, kui kohustatud isiku tegevusele omased konkreetset riskid on selged ja arusaadavad või kui pädeva järelevalveasutuse koostatud või riikliku riskihinnanguga on selle valdkonna riskid, riskiisu ja riskijuhtimise mudel määratud ning kohustatud isik rakendab neid.

(6) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi ei kohaldata notaritele, audiitoritele ega käesoleva seaduse § 2 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikutele.

2. jagu

Kohustatud isiku riskide juhtimise süsteem

§ 14. Protseduurireeglid ja sisekontrollieeskiri

(1) Kohustatud isik kehtestab protseduurireeglid, millega tõhusalt maandatakse ja juhitakse muu hulgas käesoleva seaduse § 13 kohaselt koostatud riskihinnangu raames tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riske. Protseduurireeglite täitmise kontrollimiseks kehtestab kohustatud isik sisekontrollieeskirja, mis kirjeldab sisekontrolli süsteemi toimimise, sealhulgas siseauditi ja vajaduse korral vastavuskontrolli rakendamise korda, kus on muu hulgas kirjeldatud töötajate kontrollimise kord. Protseduurireeglid sisaldavad vähemalt järgmist:

- 1) kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kohaldamise korda, sealhulgas käesoleva seaduse §-s 32 nimetatud lihtsustatud hoolsusmeetmete ja §-s 36 nimetatud tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamise korda;
- 2) mudelit kliendi ja tema tegevusega seotud riskide tuvastamiseks ja juhtimiseks ning kliendi riskiprofiili määramist;
- 3) meetodikat ja juhendit, kui kohustatud isikul tekib rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlus või on tegemist ebatavalise tehingu või asjaoluga, samuti käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud teatamiskohustuse täitmise juhendit;
- 4) andmete säilitamise ja nende kättesaadavaks tegemise korda;
- 5) juhendit, kuidas tulemuslikult kindlaks teha, kas tegemist on riikliku taustaga isikuga või kohaliku riikliku taustaga isikuga või isikuga, kelle suhtes rakendatakse rahvusvahelisi sanktsioone, või isikuga, kelle elu- või asukoht on suure riskiga kolmandas riigis või riigis, mis vastab käesoleva seaduse § 37 lõikes 4 nimetatud tingimustele;
- 6) uute ja olemasolevate tehnoloogiatega ning teenuste ja toodetega, sealhulgas uute või ebatraditsiooniliste müügikanalite ning uute või arenevate tehnoloogiatega kaasnevate riskide tuvastamise ja juhtimise korda.

(2) Kohustatud isik korraldab protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja täitmise ning rakendamise kohustatud isiku töötajate poolt.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud protseduurireeglid ja sisekontrollieeskiri võivad sisalduda ühes või mitmes dokumendis, need peavad olema proportsionaalsed kohustatud isiku majandus- ja kutsetegevuse laadi, ulatuse ja keerukusastmega ning need peab kehtestama kohustatud isiku kõrgem juhtkond. Kohustatud isik peab kehtestatud protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja ajakohasust regulaarselt kontrollima ning vajaduse korral kehtestama uued protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirja või tegema neis vajalikud muudatused.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud kohustuse täitmisel arvestab krediidiasutus ja finantseerimisasutus pädeva järelevalveasutuse ning Euroopa järelevalveasutuste ja andmekaitse järelevalveasutuse asjakohastes juhendites tooduga.

(5) Kui kohustatud isikul on siseauditi kohustus, tuleb siseauditi käigus kontrollida ka protseduurireeglitest kinnipidamist ja sisekontrollieeskirja täitmist käesoleva seaduse tähenduses.

(6) Kohustatud isikuks oleva juriidilise isiku juhatuse, kohustatud isikust filiaali juhataja või nende puudumisel kohustatud isik peab tagama töötajatele, kelle tööülesannete hulka kuulub ärisuhete loomine või tehingute tegemine, käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmise alase koolituse, mis peab toimuma, kui töötaja nimetatud tööülesannete täitmist alustab ja pärast seda regulaarselt või vastavalt vajadusele. Koolitusel peab andma muu hulgas teavet protseduurireeglites ette nähtud kohustustest, rahapesu ja terrorismi rahastamise toimepanemise nüüdisaegsetest meetoditest ning sellega kaasnevatest riskidest, isikuandmete kaitse nõuetest, sellest, kuidas ära tunda võimaliku rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud toiminguid, ja juhiseid sellistes olukordades tegutsemiseks.

(7) Kohustatud isik, välja arvatud krediidiasutus või finantseerimisasutus, võib taotleda pädevalt järelevalveasutuselt dokumenteeritud protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja koostamise kohustusest osalist või täielikku vabastamist. Otsuse tegemisel võtab pädev järelevalveasutus arvesse riiklikku riskihinnangut, kohustatud isiku majandus- või kutsetegevuse laadi, ulatust ja keerukusastet ning seda, kas kohustatud isikuga seotud konkreetsed riskid on väikesed või tõhusalt juhitud, järgides käesolevat seadust, selle alusel antud õigusakte ja pädevate järelevalveasutuste juhendeid.

(8) [Valdkonna eest vastutav ministervõib](#) määrusega kehtestada krediidiasutuste ja finantseerimisasutuste kehtestatavatele protseduurireeglitele, nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskirjale ning nende rakendamisele esitatavad täpsustavad nõuded.

(9) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi ei kohaldata käesoleva seaduse § 2 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikutele.

§ 15. Riskide juhtimine kontsernis

(1) Käesoleva seaduse § 14 rakendamisel arvestatakse, et kohustatud isik, kes kuulub emarettevõtjana kontserni, kohaldab kontserniüleste protseduurireegleid ja nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskirja, olenemata sellest, kas kõik kontserni kuuluvad ettevõtjad asuvad ühes riigis või eri riikides. See kohustus hõlmab muu hulgas kontsernisisesest korra kehtestamist rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alase teabe vahetamiseks ning sarnaste isikuandmete kaitse reeglite kehtestamist. Kohustatud isik tagab, et kontserniülised protseduurireeglid ja nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskiri arvestavad kohases ulatuses teise Euroopa Liidu liikmesriigi õigusega, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849, kui kohustatud isikul on selles liikmesriigis esindus, filiaal või enamusosalusega tütarettevõtja.

(2) Kui kohustatud isikul on esindus, filiaal või enamusosalusega tütarettevõtja kolmandas riigis, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise miinimumnõuded ei ole võrdväärsed Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega, rakendatakse selles esinduses, filiaalis ja enamusosalusega tütarettevõtjas käesoleva seaduse nõuetele vastavaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja, sealhulgas isikuandmete kaitse nõudeid niivõrd, kui need on lubatud kolmanda riigi õigusega.

(3) Kui kohustatud isik tuvastab olukorra, kus kolmanda riigi õigus ei võimalda tema esinduses, filiaalis või enamusosalusega tütarettevõtjas rakendada käesoleva seaduse nõuetele vastavaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja, teavitab ta sellest pädevat järelevalveasutust. Pädev järelevalveasutus teavitab liikmesriike, ja kui see on asjakohane, Euroopa järelevalveasutusi, kui käesoleva lõike esimese lause kohaselt on selgunud, et kolmanda riigi õigus ei võimalda kontsernis rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetele vastavaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja.

(4) Kohustatud isik tagab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul esinduses, filiaalis või enamusosalusega tütarettevõtjas lisameetmete kohaldamise, millega tõhusalt juhitakse muul viisil rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud riske, teavitades võetud meetmetest pädevat järelevalveasutust. Pädeval järelevalveasutusel on sellisel juhul õigus ettekirjutusega muu hulgas nõuda, et kohustatud isik ning kohustatud isiku esindus, filiaal või enamusosalusega tütarettevõtja:

- 1) ei looks selles riigis uusi ärisuhteid;
- 2) lõpetaks selles riigis olemasolevad ärisuhted;
- 3) peataks teenuse osutamise osaliselt või täielikult;
- 4) lõpetaks oma tegevuse;
- 5) rakendaks muid Euroopa Komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 45 lõike 7 alusel kehtestatud regulatiivsetes tehnilistes standardites ette nähtud meetmeid.

(5) Kontserni sees võib jagada teavet rahapesu andmebüroole edastatud kahtluse kohta, välja arvatud juhul, kui rahapesu andmebüroo on andnud teistsuguse korralduse.

(6) E-raha asutus ja makseteenuse pakkuja, kes tegutseb Eestis muus vormis kui filiaalina ja kelle peakontor asub teises Euroopa Liidu liikmesriigis, määrab pädeva järelevalveasutuse korraldusel vastavalt Euroopa Komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 artikli 45 lõike 9 alusel kehtestatud regulatiivsetele tehnilistele standarditele Eestis keskse kontaktpunkti, mille ülesanne on tagada e-raha asutuse või makseteenuse pakkuja nimel vastavus käesoleva seaduse nõuetega, ning esitab pädeva järelevalveasutuse taotlusel oma tegevuse kohta dokumente ja teavet.

(7) Kohustatud isikust välisriigi teenusepakkuja Eesti äriregistrisse kantud filiaal või välisriigi teenusepakkuja enamusosalusega tütarettevõtja jätab kontserniülised protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirja kohaldamata ulatuses, milles nende täitmine oleks vastuolus käesoleva seaduse alusel koostatud riigisisese riskihinnanguga või käesolevas seaduses sätestatud või selle alusel kehtestatud nõuetega.

§ 16. Koostöö ja infovahetus

Kohustatud isikud teevad koostööd omavahel ning riiklike järelevalve- ja korrakaitseasutustega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, sealhulgas edastades enda valduses olevat teavet ning vastates päringutele mõistliku aja jooksul, järgides õigusaktidest tulenevaid kohustusi ja piiranguid.

§ 17. Vastutava juhatuse liikme ja kontaktisiku määramine

(1) Kui kohustatud isikul on rohkem kui üks juhatuse liige, määrab kohustatud isik juhatuse liikme, kes vastutab käesoleva seaduse ning selle alusel kehtestatud õigusaktide ja juhendite rakendamise eest.

(2) Krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse juhatuse ning Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse filiaali juhataja määravad isiku, kes on rahapesu andmebüroo kontaktisik (edaspidi *kontaktisik*). Krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse kontaktisik allub otse krediidiasutuse või finantseerimisasutuse juhatusele ning tal on käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks vajalik pädevus, vahendid ja juurdepääs asjakohasele teabele kõigis krediidiasutuse või finantseerimisasutuse struktuuriüksustes.

(3) Kohustatud isik, kes ei ole krediidiasutus ega finantseerimisasutus, võib määrata rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud kohustuste täitmiseks kontaktisiku.

(4) Kontaktisiku ülesandeid võib täita töötaja või struktuuriüksus. Kui kontaktisiku ülesandeid täidab struktuuriüksus, vastutab kontaktisiku ülesannete täitmise eest selle struktuuriüksuse juht. Kontaktisiku määramisest teavitatakse rahapesu andmebürood ja pädevat järelevalveasutust.

(5) Kontaktisikuks võib määrata üksnes isiku, kellel on kontaktisiku ülesannete täitmiseks vajalik haridus, kutsealane sobivus, vajalikud võimed, isikuomadused ja kogemused ning laitmatu maine. Kontaktisiku määramine kooskõlastatakse rahapesu andmebürooga.

(6) Rahapesu andmebürool on õigus saada kontaktisiku või kontaktisikukandidaadi sobivuse kontrollimiseks kontaktisikult või kontaktisikukandidaadilt, tema tööandjalt ja riigi andmekogudest teavet. Kui rahapesu andmebüroo teostatud kontrolli tulemusel selgub, et isiku usaldusväärsus on tema varasema tegevuse või tegevusetuse tõttu kahtluse all, ei ole selle isiku maine laitmatu ning kohustatud isik võib kontaktisiku töölepingu usalduse kaotuse tõttu erakorraliselt üles öelda. Kui kontaktisiku ülesandeid täidab struktuuriüksus, kohaldatakse käesolevas lõikes sätestatud selle struktuuriüksuse iga töötaja suhtes.

(7) Kontaktisiku ülesanded on muu hulgas:

- 1) kohustatud isiku tegevuses ilmnevatele ebatavalistele või rahapesu kahtlusega tehingutele või asjaoludele või terrorismi rahastamisele viitava teabe kogumise korraldamine ja analüüsimine;
- 2) teabe edastamine rahapesu andmebüroole rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral;
- 3) krediidasutuse või finantseerimisasutuse juhatusele või Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediidasutuse või finantseerimisasutuse filiaali juhatajale perioodiliselt kirjalike ülevaadete esitamine käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise kohta;
- 4) muude kohustuste täitmine, mis on seotud käesoleva seaduse nõuete täitmisega.

(8) Kontaktisikul on õigus:

- 1) teha krediidasutuse või finantseerimisasutuse juhatusele või Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediidasutuse või finantseerimisasutuse filiaali juhatajale ettepanekuid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid sisaldavate protseduurireeglite muutmiseks ja täiendamiseks ning käesoleva seaduse § 14 lõikes 6 nimetatud koolituse korraldamiseks;
- 2) nõuda kohustatud isiku struktuuriüksuselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmisel tuvastatud puuduste kõrvaldamist mõistliku aja jooksul;
- 3) saada kontaktisiku ülesannete täitmiseks vajalikke andmeid ja teavet;
- 4) teha ettepanekuid kahtlaste ja ebatavaliste teatiste esitamise protsessi korraldamiseks;
- 5) saada valdkonnaalaseid koolitusi.

(9) Kui kontaktisikut ei ole määratud, täidab kontaktisiku ülesandeid juriidilise isiku juhatus, käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel määratud juhatuse liige, Eesti äriregistrisse kantud välisriigi äriühingu filiaali juhataja või füüsilisest isikust ettevõtja.

(10) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi ei kohaldata käesoleva seaduse § 2 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikutele.

§ 18. Suhted varipankadega

(1) Varipank (inglise keeles *shell bank*) on krediidasutus või finantseerimisasutus või krediidasutuste ja finantseerimisasutustega samaväärseid toiminguid tegev asutus, mis on asutatud jurisdiktsioonis või riigis, kus sel puudub juhtimine ja administratsioon ning füüsiline asukoht sihipäraseks äritegevuseks, ja mis ei ole seotud ühegi reguleeritud krediidi- või finantseerimisasutuse kontserniga.

(2) Krediidasutusel ja finantseerimisasutusel on keelatud luua või jätkata korrespondentsuhteid varipankadega ja selliste krediidasutuste või finantseerimisasutustega, kes teadaolevalt lubavad varipankadel oma kontosid kasutada.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud keeldu rikkuv kokkulepe on tühine.

3. peatükk Hoolsusmeetmed

1. jagu Hoolsusmeetmete kohaldamise alused

§ 19. Hoolsusmeetmete kohaldamise kohustus

(1) Kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid:

- 1) ärisuhte loomisel;
- 2) ärisuhte väliselt tehingute juhuti tegemisel või vahendamisel, kui tehingu väärtus on üle 15 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;
- 3) hoolsusmeetmete kohaldamisel kogutud teabe kontrollimise või asjakohaste andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuse või tõlevastavuse kahtluse korral;
- 4) rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral hoolimata ükskõik millisest seaduses nimetatud mõõndusest, erandist või piirsummast.

(2) Kaupleja kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt iga kord, kui talle tasutakse või ta tasub sularahas üle 10 000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul.

(3) Hasartmängukorraldaja kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt võidu väljamaksmise, panuse tegemise või mõlema korral, kui kliendi antav või saadav summa on vähemalt 2000 eurot või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni ühekuuse perioodi jooksul.

(4) Nii maksjale kui ka saajale makseteenuse pakkuja tuvastab kliendi isikusamasuse iga rahaülekande puhul, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2015/847, mis käsitleb rahaülekannetes edastatavat teavet ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1781/2006 (ELT L 141, 05.06.2015, lk 1–18), artikli 3 punktis 9 sätestatud tunnusele ja mille rahalise kohustuse summa ületab 1000 eurot, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni ühekuuse perioodi jooksul.

(5) Kohustatud isik kohaldab käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–5 nimetatud hoolsusmeetmeid iga kord enne ärisuhte loomist või ärisuhte väliselt enne tehingu tegemist, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(6) Kui hoolsusmeetmete kohaldamise kohustus sõltub teatud summa ületamisest, tuleb hoolsusmeetmeid kohaldada kohe, kui selle summa ületamine on teada, või kui summa ületamine sõltub mitme omavahel seotud makse teostamisest, siis hetkest, kui see summa ületatakse.

(7) Käesolevas peatükis sularaha kohta sätestatud kohaldatakse ka rahalise kohustuse täitmise korral väärismetalliga, mida arvestatakse kangide või muude ühikutena.

§ 20. Hoolsusmeetmed

(1) Kohustatud isik kohaldab järgmisi hoolsusmeetmeid:

- 1) kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku isikusamasuse tuvastamine ning esitatud teabe kontrollimine usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil;
- 2) kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku esindaja isikusamasuse ja esindusõiguse tuvastamine ning kontrollimine;
- 3) tegeliku kasusaaja tuvastamine ja tema isikusamasuse kontrollimiseks meetmete võtmine ulatuses, mis võimaldab kohustatud isikul veenduda selles, et ta teab, kes on tegelik kasusaaja, ja saab aru kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku omandi- ja kontrollstruktuurist;
- 4) ärisuhtest, juhuti tehtavast tehingust või toimingust arusaamine ja asjakohasel juhul selle kohta täiendava teabe kogumine;
- 5) teabe hankimine asjaolu kohta, kas isik on riikliku taustaga isik, tema pereliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik;
- 6) ärisuhte seire.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 rakendamisel peab kohustatud isik aru saama ärisuhte või juhuti tehtava tehingu eesmärgist, määrates muu hulgas kindlaks kliendi või juhuti tehingus osaleva isiku püsiva asu-, tegevus- või elukoha, kutse- või tegevusala, olulisemad tehingupartnerid, maksetavad ja juriidilise isiku puhul ka kogemuse.

(3) Ärisuhte väliselt juhuti tehtava tehingu puhul kogub kohustatud isik käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 rakendamise asemel teavet tehingus kasutatud vara päritolu kohta.

(4) Kohustatud isik kogub teavet kliendi rikkuse päritolu kohta, kui see on asjakohane.

(5) Kohustatud isiku nõudmisel esitab majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik või ametiteenust kasutav isik või klient käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamiseks vajalikud dokumendid ja annab asjakohast teavet. Kohustatud isiku nõudmisel kinnitab majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik või ametiteenust kasutav isik või klient hoolsusmeetmete kohaldamiseks esitatud teabe ja dokumentide õigsust oma allkirjaga.

(6) Kohustatud isik rakendab kliendi suhtes kõiki käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud hoolsusmeetmeid, kuid määrab nende kohaldamise ulatuse ja täpse viisi ning käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud vajaduse, lähtudes varem hinnatud või konkreetse ärisuhtega või juhuti tehtava tehingu, toimingu või isikuga

seonduvatest rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidest. Kohustatud isiku hooldusmeetmete kohaldamise hindamisel arvestatakse võlaõigusseaduses sätestatud mõistlikkuse põhimõtet.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud kliendiga seotud konkreetsete riskide hindamisel määrab kohustatud isik käesoleva seaduse § 14 lõike 1 punkti 2 alusel kliendi või tehingus osaleva isiku riskiprofiili, võttes arvesse § 13 alusel koostatud riskihinnangut ja vähemalt järgmisi asjaolusid:

- 1) teave, mis kohustatud isik on käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 rakendamisel kogunud;
- 2) kliendi hoiustatava vara maht või tehingu või ametitoimingu käigus tehtavate tehingute varaline maht;
- 3) ärisuhte eeldatav kestus.

(8) Kohustatud isik tagab, et tema kohaldatavad hooldusmeetmed, mis on määratud tema protseduurireeglites, on vastavuses tema riskihinnanguga ning et ta on valmis neid pädevale järelevalveasutusele, sealhulgas andmekaitse järelevalveasutusele, selgitama.

§ 21. Füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamine, selle aluseks olevad dokumendid ja kliendi kohta kogutavad andmed

(1) Kohustatud isik tuvastab kliendi ja asjakohasel juhul tema esindaja isikusamasuse ning säilitab isiku ja asjakohasel juhul tema esindaja kohta järgmised andmed:

- 1) nimi;
- 2) isikukood, selle puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elu- või asukoht;
- 3) teave esindusõiguse ja selle ulatuse tuvastamise ja kontrollimise kohta, ning kui esindusõigus ei tulene seadusest, siis esindusõiguse aluseks oleva dokumendi nimetus, väljaandmise kuupäev ja väljaandja nimi või nimetus.

(2) Kohustatud isik veendub käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud andmete õigsuses, kasutades selleks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet. Kui tuvastataval isikul on käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud kehtiv dokument või selle dokumendiga võrdsustatud dokument ning tema isikusamasus tuvastatakse ja seda kontrollitakse nimetatud dokumendi alusel või e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil ning dokumendi kehtivus nähtub sellest dokumendist või on kindlaks tehtav e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil, siis lisaandmeid dokumendi kohta säilitama ei pea.

(3) Kohustatud isik tuvastab füüsilise isiku isikusamasuse järgmiste dokumentide alusel:

- 1) isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud dokument;
- 2) välisriigis välja antud kehtiv reisidokument;
- 3) isikut tõendavate dokumentide seaduse § 4 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastav juhiluba või
- 4) alla 7-aastase isiku puhul perekonnaseisutoimingu seaduse §-s 30 nimetatud sünnitõend.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud originaaldokumenti ei ole võimalik näha, võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud lõikes 3 nimetatud dokumenti või muud usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendeid, kasutades sel juhul andmete kontrollimiseks vähemalt kahte erinevat allikat.

§ 22. Juriidilise isiku isikusamasuse tuvastamine, selle aluseks olevad dokumendid ja kliendi kohta kogutavad andmed

(1) Kohustatud isik tuvastab Eestis registreeritud juriidilise isiku ja Eestis registreeritud välisriigi äriühingu filiaali ning välisriigi juriidilise isiku isikusamasuse ja säilitab tema kohta järgmised andmed:

- 1) juriidilise isiku ärinimi või nimi;
- 2) registrikood või registreerimisnumber ja -aeg;
- 3) juhataja nimi või juhatuse liikmete või muu seda asendava organi liikmete nimed ja nende volitused juriidilise isiku esindamisel;
- 4) juriidilise isiku sidevahendite andmed.

(2) Kohustatud isik veendub käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud andmete õigsuses, kasutades selleks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet. Kui kohustatud isikul on ligipääs äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või välisriigi asjakohaste registrite andmetele arvutivõrgu kaudu, ei pea käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud dokumentide esitamist kliendilt nõudma.

(3) Kohustatud isik tuvastab juriidilise isiku isikusamasuse järgmiste dokumentide alusel:

- 1) asjakohase registri registrikaart;
- 2) asjakohase registri registreerimistunnistus või
- 3) käesoleva lõike punktis 1 või 2 nimetatud dokumendiga võrdväärne dokument.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud originaaldokumenti ei ole võimalik näha, võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud lõikes 3 nimetatud dokumenti või muud usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet, sealhulgas e-identimise ja

e-tehingute usaldusteenuste vahendeid, kasutades sel juhul andmete kontrollimiseks vähemalt kahte erinevat allikat.

(5) Välisriigi juriidilise isiku esindaja peab kohustatud isiku nõudel esitama oma volitusi tõendava notariaalselt või sellega võrdsustatud korras kinnitatud dokumendi, mis on legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnistusega (apostilliga), kui välislepingust ei tulene teisiti.

§ 23. Ärisuhte seire

(1) Kohustatud isik kehtestab käesoleva seaduse § 14 rakendamisel majandus-, kutse- või ametitegevuses loodud ärisuhte jälgimise (edaspidi *ärisuhte seire*) põhimõtted.

(2) Ärisuhte seire peab hõlmama vähemalt järgmist:

- 1) ärisuhtes tehtud tehingute kontroll, tagamaks, et tehingud on kooskõlas kohustatud isiku teadmistega kliendist, tema tegevusest ja riskiprofiilist;
- 2) hoolsusmeetmete kohaldamise käigus kogutud asjaomaste dokumentide, andmete või teabe regulaarne ajakohastamine;
- 3) tehingus kasutatud vahendite allika ja päritolu tuvastamine;
- 4) majandus-, kutse- või ametitegevuses suurema tähelepanu pööramine ärisuhtes tehtavatele tehingutele, kliendi tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad kuritegelikule tegevusele, rahapesule või terrorismi rahastamisele või mille seotus rahapesu või terrorismi rahastamisega on tõenäoline, sealhulgas keerukatele, suure väärtusega ja ebatavalistele tehingutele ja tehingustrukturele, millel ei ole mõistlikku või nähtavat majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulik;
- 5) majandus-, kutse- või ametitegevuses suurema tähelepanu pööramine ärisuhtele või tehingule, kui klient on pärit suure riskiga kolmandast riigist või käesoleva seaduse § 37 lõikes 4 nimetatud riigist või territooriumilt või tal on nimetatud riigi kodakondsus või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on nimetatud riigis või territooriumil.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 4 sätestatud kohustuse täitmisel tuleb muu hulgas välja selgitada nende tehingute olemus, põhjus ja taust, samuti muu teave tehingute sisu mõistmiseks, ning nende tehingutele suuremat tähelepanu pöörata.

2. jagu Hoolsusmeetmete kohaldamise erisused

§ 24. Teise isiku kogutud andmetele tuginemine ja hoolsusmeetmete kohaldamise edasiandmine

(1) Kohustatud isik võib käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–4 sätestatud ühe või mitme kohustuse osalisel või täielikul täitmisel tugineda teise isiku kogutud andmetele ja dokumentidele, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- 1) kohustatud isik kogub teiselt isikult vähemalt teavet, et teada, kes on ärisuhtes loov või tehingut tegev isik, tema esindaja ja tegelik kasusaaja ning mis on ärisuhte või tehingu eesmärk ja olemus;
- 2) kohustatud isik on taganud, et ta saab vajaduse korral viivitamata kätte kõik andmed ja dokumendid, mille puhul tugineti teise isiku kogutud andmetele;
- 3) kohustatud isik on teinud kindlaks, et teine isik, kellele tuginetakse, on ise kohustatud täitma ja täidab tegelikkuses Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid, sealhulgas hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ning on või on valmis olema nõuete täitmise osas riikliku järelevalve all;
- 4) kohustatud isik võtab piisavaid meetmeid, et tagada käesoleva lõike punktis 3 sätestatud tingimuste täitmine.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule võib kohustatud isik käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktide 1–4 rakendamisega seotud tegevuse ka edasi anda:

- 1) teisele kohustatud isikule;
- 2) organisatsioonile, ühendusele või liidule, mille liikmeks on kohustatud isikud, või
- 3) muule isikule, kes kohaldab käesolevas seaduses sätestatud hoolsusmeetmeid ja andmete säilitamise nõudeid ning kes on või on valmis olema nõuete täitmise osas Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis rahapesu tõkestamise alase või finantsjärelevalve all.

(3) Tegevuse edasiandmiseks sõlmib kohustatud isik käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikuga kirjaliku lepingu. Lepinguga tagatakse:

- 1) et tegevuse edasiandmine ei takista kohustatud isiku tegevust ega käesolevas seaduses sätestatud kohustuste täitmist;
- 2) et kolmas isik täidab kõiki kohustatud isiku kohustusi, mis tegevuse edasiandmisega seonduvad;
- 3) et tegevuse edasiandmine ei takista kohustatud isiku üle järelevalve tegemist;
- 4) et pädeval järelevalveasutusel on võimalik kohustatud isiku kaudu teha järelevalvet edasiantud tegevust teostava isiku üle, sealhulgas kohapealse kontrolli või muu järelevalvemeetme kaudu;
- 5) käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikul vajalike teadmiste ja oskuste olemasolu ning võime täita käesolevas seaduses sätestatud nõudeid;
- 6) kohustatud isiku õigus piiranguteta kontrollida käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmist;

7) käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmiseks kogutavate dokumentide ja andmete säilitamine ning kohustatud isiku nõudmisel kliendi ja tema tegeliku kasusaaja tuvastamisega seotud dokumentide või muude asjakohaste dokumentide koopiote viivitamatu üleandmine või pädevale asutusele esitamine.

(4) Teave edasiandmise lepingu sõlmimisest ja ülesütlemisest tehakse eelnevalt pädevale järelevalveasutusele kättesaadavaks. Teave edastamisel märgib kohustatud isik muu hulgas edasiantud tegevuse ulatuse. Pädeva järelevalveasutuse nõudmisel esitab kohustatud isik tegevuse edasiandmise lepingu.

(5) Olukorras, kus kohustatud isik tugineb või annab tegevuse edasi kontserni kuuluvale isikule, kes on asutatud riigis, kus kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid, sealhulgas hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ja kus kontserni üle tehakse grupipõhist järelevalvet, ei pea kohaldama käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 ja lõike 3 punktis 5 sätestatud nõuet.

(6) Kohustatud isikul on keelatud tugineda või tegevusi edasi anda sellisele isikule, kes on asutatud suure riskiga kolmandas riigis.

(7) Käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise eest vastutab teise isiku kogutud andmetele tuginev või tegevuse edasi andnud kohustatud isik.

§ 25. Krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse ning Eesti Panga kohaldatavate hoolsusmeetmete erisused

(1) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus ei tohi osutada teenuseid, mida on võimalik kasutada ilma tehingus osalevat isikut tuvastamata ja esitatud teavet kontrollimata, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 27 nimetatud juhtudel. Krediidiasutus ja finantseerimisasutus on kohustatud konto avama ning kontot pidama kontoomaniku nimel.

(2) Krediidiasutusel ja finantseerimisasutusel on keelatud sõlmida lepingut või teha otsust anonüümse konto või hoiuraamatu avamise kohta. Keeldu rikkuv tehing on tühine.

(3) Eesti Pank kohaldab käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmeid.

(4) Eesti Pank kohaldab käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmeid alati, kui on kahtlus isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise või asjakohaste andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuses või tõlevastavuses, ning rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral.

§ 26. Elukindlustusele rakendatavad hoolsusmeetmed

(1) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus rakendab elukindlustuse puhul käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud hoolsusmeetmeid järgmiste erisustega:

1) kindlustuslepingus määratud soodustatud isiku nimi tehakse kindlaks kohe pärast selle isiku määramist või sellest isikust teadasaamist;

2) kui soodustatud isikut ei määrata nimeliselt, vaid teatud tunnuste alusel või muul viisil, siis tuleb selliselt määratud isikute ringi kohta koguda piisavalt andmeid, et oleks tõendatud, et väljamakse tegemise ajal suudetakse soodustatud isiku isikusamasus tuvastada.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu puhul kontrollitakse soodustatud isiku isikusamasust väljamakse tegemise ajal.

(3) Kui kindlustusvõtja annab kokkuleppel kohustatud isikuga üle oma elukindlustuslepingust tulenevad õigused ja kohustused kolmandale isikule, peab kohustatud isik lepingu üleandmise hetkel tuvastama lepingu ülevõtja isiku.

§ 27. Piiratud kasutusega kontode suhtes kohaldatavad hoolsusmeetmed

(1) Erandina võib krediidiasutus, finantseerimisasutus või väärtpaberite keskdepositoorium avada konto, sealhulgas väärtpaberikonto enne käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamist, kui kliendi poolt ega tema nimel ei ole võimalik teha kontol oleva varaga tehinguid kuni § 20 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud hoolsusmeetmete täieliku kohaldamiseni, tehes seda esimesel mõistlikul võimalusel.

(2) Krediidiasutus võib asutatava äriühingu nimele avada konto äriseadustiku § 67 lõike 4 punkti 1 alusel kehtestatud korras registripidaja poolt arvutivõrgu kaudu automaatselt kontrollitud isikuandmetele tuginedes või äriseadustiku § 520 lõike 4 alusel volitatud notari kaudu tingimusel, et nimetatud kontole tehakse osa- või aktsiakapitali sissemakse konto kaudu, mis on avatud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis tegutsevas krediidiasutuses või lepinguriigis avatud välisriigi krediidiasutuse filiaalis, ja kontot ei debiteerita enne äriühingu Eesti äriregistrisse kandmist ning käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud

hoolsusmeetmete kohaldamist. Äriühingu esindajad peavad krediidasutusel võimaldama hoolsusmeetmete kohaldamist ja sõlmima selle konto kohta arvelduslepingu kuue kuu jooksul konto avamisest arvates.

§ 28. Usaldusfondi ja muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse suhtes kohaldatavad hoolsusmeetmed

Lisaks käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 nimetatud hoolsusmeetmetele kogub krediidasutus või finantseerimisasutus usaldusfondi või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse soodustatud isikute puhul, kes on määratud teatavate omaduste või liigi järgi, piisavalt teavet, et olla kindel, et ta suudab vältida tegevise ajal või siis, kui soodustatud isik kasutab oma õigusi, tuvastada soodustatud isiku isikusamasuse.

§ 29. Mittetulundusühingu ja sihtasutuse kohaldatavad hoolsusmeetmed

(1) Käesoleva seaduse § 2 lõikes 3 nimetatud isikud kohaldavad § 20 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmeid.

(2) Käesoleva seaduse § 2 lõikes 3 nimetatud isikud kohaldavad § 20 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmeid alati, kui on kahtlus isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise või asjakohaste andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuses või tõlevastavuses, ning rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral.

§ 30. Õigusteenuse osutaja kohaldatavate hoolsusmeetmete erisused

(1) Kui isikusamasust tuvastab ja muid hoolsusmeetmeid kohaldab notar, lähtutakse tõestamiseseadusest ja notariaadiseadusest, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.

(2) Notar, kohtutäitur, pankrotihaldur, audiitor, advokaat ja muu õigusteenuse osutaja võivad kliendi, juhuti tehingus osaleva isiku ja tegeliku kasusaaja isikusamasust tuvastada ja esitatud teavet kontrollida ärisuhte loomise või tehingu tegemise ajal, kui see on vajalik, et kutsetegevuse tavapärasel käiku mitte katkestada, ja kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on väike.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul tuleb hoolsusmeetmete kohaldamine lõpule viia võimalikult kiiresti pärast esmakontakti ja enne siduvate toimingute tegemist.

§ 31. Isikusamasuse tuvastamine ja andmete kontrollimine infotehnoloogiliste vahendite abil

(1) Isikusamasuse tuvastamine ja andmete kontrollimine infotehnoloogiliste vahendite abil on kohustuslik krediidasutusele ning finantseerimisasutusele, kui ärisuhte luuakse e-residendiga või isikuga, kes on pärit Euroopa Majanduspiirkonna välisest riigist või kelle elu- või asukoht on sellises riigis, ning kui hoolsusmeetmeid ei kohaldata isiku või tema esindajaga samas kohas viibides.

(2) Isikusamasuse tuvastamine ja andmete kontrollimine infotehnoloogiliste vahendite abil on kohustuslik krediidasutusele ning finantseerimisasutusele, kui ärisuhte luuakse isikuga, kes on pärit Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigist või kelle elu- või asukoht on sellises riigis ning kelle tehinguga või teenuse osutamise lepinguga seotud väljaminevate maksete kogusumma ühes kalendrikuus ületab füüsilisest isikust kliendi puhul 15 000 eurot ja juriidilisest isikust kliendi puhul 25 000 eurot, ning kui hoolsusmeetmeid ei kohaldata isiku või tema esindajaga samas kohas viibides.

(3) Infotehnoloogiliste vahendite abil isikusamasuse tuvastamiseks ja andmete kontrollimiseks kasutatakse Eesti Vabariigi välja antud digitaalseks isiku tõendamiseks ette nähtud dokumenti või muud kõrge usaldusväärsuse tasemega e-identimise süsteemi, mis on kantud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteoste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.08.2014, lk 73–114) artikli 9 alusel Euroopa Liidu Teatajas avaldatud nimekirja.

(4) Kui isik on välisriigi kodanik, tuleb lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatule kasutada isikusamasuse tuvastamisel ja andmete kontrollimisel samaaegselt ka välisriigi pädeva asutuse välja antud isikut tõendavat dokumenti.

(5) Isikusamasuse tuvastamiseks ja andmete kontrollimiseks kasutatakse lisaks usaldusväärsest ja sõltumatust allikast pärit teavet. Krediidasutusel ja finantseerimisasutusel on õigus e-residendi isikusamasuse tuvastamiseks ning andmete kontrollimiseks kasutada isikut tõendavate dokumentide andmekogusse kantud isiku tuvastamise andmeid.

(6) Infotehnoloogiliste vahendite abil isikusamasuse tuvastamise ja andmete kontrollimise tehnilised nõuded ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud määrus täpsustab vähemalt teabe avaldamise nõudeid, ärisuhte loomisel ja juhuti tehingu tegemisel rakendatavaid protseduurireegleid, nõudeid tehingu osapoolte tahteavaldustega seotud tegevustele, ankeetküsitluste ning ärisuhte loomisel kohustusliku protseduurireeglina läbiviidava reaalsajal intervjuu korraldamist, isiku foto töötlemise tingimusi, samuti sooritatud protseduure

sünkroniseeritud heli ja kujutisega kajastava infovoe kvaliteedi ning salvestamise ja salvestise taasesitatavuse nõudeid ning määruses võib kehtestada käesoleva seaduse §-s 11 nimetatud riikliku riskihinnangu alusel käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud piirmääradest erinevad piirmäärad olukordadele, kus võib käesolevas paragrahvis sätestatu kohaldamata jätta.

3. jagu

Hoosusmeetmete kohaldamise lihtsustatud kord

§ 32. Hoosusmeetmete kohaldamine lihtsustatud korras

(1) Kohustatud isik võib kohaldada hoosusmeetmeid lihtsustatud korras, kui käesoleva seaduse § 20 lõike 7 alusel ning §-dele 11, 13 ja 34 tuginedes koostatud riskihinnangus on tuvastatud, et selle majandus- või kutsetegevuse, valdkonna või asjaolude korral on tegemist tavapärasest madalama rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga olukorraga.

(2) Enne kliendi suhtes hoosusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamist teeb kohustatud isik kindlaks, et ärisuhe, tehing või toiming on väiksema riskiga, ning krediidiastutus ja finantseerimisasutus määravad sellisele tehingule, toimingule või kliendile tavapärasest madalama riskiastme.

(3) Hoosusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamine on lubatud ulatuses, milles kohustatud isik tagab tehingute, toimingute ja ärisuhete piisava jälgimise, et oleks võimalik tuvastada ebatavalised tehingud ning võimaldada kahtlastest tehingutest teatamine käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud korras.

§ 33. Hoosusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamise tingimused

(1) Käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktide 1 ja 2 lihtsustatud korras rakendamisel võib kliendi või tema esindaja isikusamasust kontrollida usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal ka ärisuhte loomise ajal, kui seda on vaja, et äritegevuse tavapärasest käiku mitte häirida. Sellisel juhul tuleb isikusamasuse kontrollimine lõpule viia võimalikult kiiresti ning enne siduvate toimingute tegemist.

(2) Käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktide 3–5 lihtsustatud korras rakendamisel võib kohustatud isik valida kohustuse täitmise ulatuse ning selleks kasutatud teabe allika ja andmete usaldusväärsest ja sõltumatust allikast kontrollimise vajaduse.

(3) Käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punkti 6 võib lihtsustatud korras kohaldada, kui on tuvastatud väiksemat riski iseloomustav asjaolu ning kui on täidetud vähemalt järgmised tingimused:

- 1) kliendiga on sõlmitud kirjalikus, elektroonilises või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis kestvusleping;
- 2) kohustatud isikule laekuvad ärisuhte raames maksed ainult konto kaudu, mis asub Eestis äriregistrisse kantud krediidiastutuses või välisriigi krediidiastutuse filiaalis või krediidiastutuses, mis on asutatud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid;
- 3) ärisuhtes tehtavate tehingute sissetulevate või väljaminevate maksete koguväärtus aastas ei ületa 15 000 eurot.

§ 34. Väiksemat riski iseloomustavad asjaolud

(1) Enne hoosusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamist võetakse arvesse väiksemale riskile viitavaid asjaolusid ja kohustatud isik määrab kindlaks, kas neid asjaolusid rakendatakse kogumis, osaliselt või eraldi alustena.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt väiksemale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse kliendi isikuga seotud riske vähendava asjaoluna vähemalt olukorda, kus klient on:

- 1) reguleeritud turul noteeritud äriühing, kelle suhtes kohaldatakse avalikustamiskohustusi, millega on kehtestatud nõuded, et tagada tegeliku kasusaaja puhul piisav läbipaistvus;
- 2) Eestis asutatud avalik-õiguslik juriidiline isik;
- 3) Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi valitsusasutus või muu avalikke ülesandeid täitev asutus;
- 4) Euroopa Liidu asutus;
- 5) enda nimel tegutsev krediidiastutus või finantseerimisasutus, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või kolmandas riigis asuv krediidiastutus või finantseerimisasutus, kelle kohta kehtivad tema asukohariigis Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõuded, mille täitmise üle tehakse riiklikku järelevalvet;
- 6) isik, kes on käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1–4 nimetatud tunnustele vastava riigi või geograafilise piirkonna resident.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt väiksemale riskile viitavate asjaolude hindamisel võib geograafiliseks riskide vähendamaks asjaoluks lugeda vähemalt selliseid olukordi, kus klient on pärit järgmisest riigist või tema elu- või asukoht on järgmises riigis:

- 1) Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis;
- 2) kolmandas riigis, kus on tõhusad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemid;
- 3) kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni ja muu kuritegeliku tegevuse tase madal;
- 4) kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt on kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuded, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukoja (Financial Action Task Force) muudetud soovitustega, ning kus neid nõudeid tõhusalt rakendatakse.

§ 35. Krediidi- ja finantseerimisasutuse poolt lihtsustatud hoolsusmeetmete kohaldamise erisused

(1) Krediitiasutus ja finantseerimisasutus arvestab väiksemat riski iseloomustavate asjaolude tuvastamisel ja lihtsustatud hoolsusmeetmete valikul Euroopa järelevalveasutuste suuniseid riskitegurite kohta.

(2) Käesoleva seaduse § 34 lõike 1 kohaselt väiksemale riskile viitavate asjaolude hindamisel võib toote, teenuse, tehingu või edastamiskanali seotud riske vähendamaks asjaoludeks lugeda vähemalt järgmisi asjaolusid:

- 1) väikese kindlustusmaksega elukindlustuslepingut;
- 2) pensioniskeemi kindlustuslepingut, kui see ei sisalda ennetähtaegse tagasiostmise valikuõigust ning seda ei saa kasutada tagatisena;
- 3) töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid sarnaseid pensionihüvitisi võimaldavat skeemi, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ja pensioniskeemi tingimused ei võimalda skeemis osaleja huvide üleandmist;
- 4) finantstooteid või -teenuseid, mis pakuvad asjakohaselt kindlaksmääratud ja piiratud teenuseid teatavatele kliendirühmadele, et suurendada finantsteenuste kättesaadavust;
- 5) tooteid, mille puhul juhitakse rahapesu ja terrorismi rahastamise riski muude teguritega, nagu rahalised piirmäärad lisaks käesoleva seaduse § 33 lõike 3 punktis 3 sätestatule või läbipaistvust tõstvad meetmed;
- 6) maksekontoga seotud põhimakseteenuseid.

4. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamise tugevdatud kord

§ 36. Hoolsusmeetmete kohaldamine tugevdatud korras

(1) Kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid tugevdatud korras, et asjakohaselt juhtida ja maandada tavapärasest kõrgemat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski.

(2) Hoolsusmeetmeid kohaldatakse tugevdatud korras alati, kui:

- 1) isikusamasuse tuvastamisel või esitatud teabe kontrollimisel on tekkinud kahtlus esitatud andmete tõele vastavuses või dokumentide ehtsuses või tegeliku kasusaaja tuvastamises;
- 2) majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient on riikliku taustaga isik, välja arvatud kohalik riikliku taustaga isik, tema pereliige või lähedane kaastöötaja;
- 3) majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient on pärit suure riskiga kolmandast riigist või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on suure riskiga kolmandas riigis;
- 4) klient või tehingus osalev isik või ametiteenust kasutav isik on pärit sellisest riigist või territooriumilt või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on riigis või territooriumil, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukoja soovitustega, või mida loetakse madala maksumääraga territooriumiks.

(3) Kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid tugevdatud korras ka siis, kui käesoleva seaduse § 20 lõike 6 alusel ning §-dele 11, 13 ja 37 tuginedes koostatud riskihinnangus on tuvastatud, et selle majandus- või kutsetegevuse, valdkonna või asjaolude korral on tegemist tavapärasest suurema rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga olukorraga.

(4) Hoolsusmeetmed võib tugevdatud korras kohaldamata jätta Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis asutatud kohustatud isiku filiaali ja enamusosalusega tütarettevõtja suhtes, mis asub suure riskiga kolmandas riigis, kui see filiaal ja enamusosalusega tütarettevõtja järgivad täielikult kontserniüleseid protseduure kooskõlas käesoleva seaduse §-ga 15 ja kohustatud isik hindab, et hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamisest loobumisega ei kaasne olulisi täiendavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske.

§ 37. Suuremat riski iseloomustavad asjaolud

(1) Lisaks käesoleva seaduse § 36 lõikes 2 nimetatud juhtudele võetakse hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamisel arvesse vähemalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud suuremale rahapesu ja

terrorismi rahastamise riskile viitavaid asjaolusid. Kohustatud isik määrab oma protseduurireeglites kindlaks, kas ta rakendab neid asjaolusid kogumis, osaliselt või eraldi alustena hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt suuremale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse kliendi isikuga seotud riski suurendava asjaoluna eeskätt olukorda, kus:

- 1) ärisuhe toimib ebatavalistel asjaoludel, sealhulgas keeruliste ja ebatavaliselt suuremahuliste tehingute ning ebatavaliste tehingustrite korral, millel ei ole mõistlikku, selget majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulik;
- 2) kliendiks on käesoleva paragrahvi lõikes 4 loetletud suurema riskiga geograafilise piirkonna resident;
- 3) kliendiks on juriidiline isik või muu juriidilise isiku staatust mitteomav isikute ühendus, mis tegeleb personaalse varahaldusega;
- 4) kliendiks on suuri sularahakoguseid käitlev ettevõtja;
- 5) kliendiks oleval või temaga seotud äriühingul on variatsioonärid või esitajaaktsiad;
- 6) kliendiks oleva äriühingu omandistruktuur näib äriühingu tegevust silmas pidades ebatavaline või liiga keeruline.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt suuremale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse toote, teenuse, tehingu või edastamiskanali seotud riski suurendava asjaoluna olukorda, kus on tegemist eeskätt:

- 1) privaatpangandusega;
- 2) toote pakkumise või tehingu tegemise või vahendamise, mis võib soodustada anonüümsust;
- 3) tundmatutelt või mitteseotud kolmandatelt isikutelt saadud maksetega;
- 4) ärisuhte või tehinguga, mis luuakse või algatatakse viisil, mille puhul ei viibita kliendi, tema esindaja või tehingu poolega samas kohas ja ei kohaldata kaitseabinõuna käesoleva seaduse § 31 rakendamist;
- 5) uute toodete ja uute äritavade, sealhulgas uue edastamismehhanismi või uue või areneva tehnoloogia kasutamine nii uute kui ka olemasolevate toodete puhul.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt suuremale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse geograafilist riski suurendava asjaoluna eeskätt olukorda, kus klient, tehingus osalev isik või tehing ise on seotud riigiga või jurisdiktsiooniga:

- 1) kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, üksikasjaliku hindamise aruannete või avaldatud järeldaruannete kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme;
- 2) kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni või muu kuritegeliku tegevuse tase märkimisväärne;
- 3) mille suhtes on kehtestatud sanktsioonid, embargo või nendega sarnased meetmed, näiteks Euroopa Liidu või ÜRO poolt;
- 4) mis rahastab või toetab terrorismi või mille territooriumil tegutsevad Euroopa Liidu või ÜRO poolt kindlaks määratud terroristlikud organisatsioonid.

(5) Krediitiasutus ja finantseerimisasutus võtab tugevdatud hoolsusmeetme valikul lisaks käesoleva paragrahvi lõigetele 2–4 arvesse Euroopa järelevalveasutuste asjakohaseid suuniseid riskifaktorite kohta.

§ 38. Täiendavad hoolsusmeetmed

(1) Kohustatud isik valib täiendavad hoolsusmeetmed, et juhtida ja maandada tuvastatud tavapärasest kõrgemat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmiseks võib kohustatud isik muu hulgas kohaldada ühte või mitut järgmistest hoolsusmeetmetest:

- 1) isikusamasuse tuvastamisel täiendavalt esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
- 2) täiendava teabe kogumine ärisuhte, tehingu või toimingu eesmärgi ja olemuse kohta ning esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
- 3) täiendava teabe ja dokumentide kogumine ärisuhtes tehtavate tehingute tegeliku teostamise kohta, et välistada tehingute näilisus;
- 4) täiendava teabe ja dokumentide kogumine ärisuhtes tehtavas tehingus kasutatavate vahendite allika ja päritolu tuvastamiseks, et välistada tehingute näilisus;
- 5) tehinguga seotud esimese makse tegemine konto kaudu, mis on avatud tehingus osaleva isiku või kliendi nimel krediitiasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärsed nõuded;
- 6) isiku või tema esindaja suhtes hoolsusmeetmete kohaldamine temaga samas kohas viibides.

(3) Kohustatud isik peab hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamisel tavapärasest sagedamini kohaldama ärisuhte seiret, sealhulgas hiljemalt kuus kuud pärast ärisuhte loomist hindama uuesti kliendi riskiprofiili.

(4) Krediidi- ja finantseerimisasutus võtab hoolsusmeetme valikul lisaks käesolevas paragrahvis sätestatud arvesse Euroopa järelevalveasutuste suuniseid riskifaktorite kohta.

§ 39. Suure riskiga kolmandas riigis tegutseva füüsilise ja juriidilise isikuga tehtava tehingu puhul kohaldatavad tugevdatud hoolsusmeetmed

(1) Kui kohustatud isik puutub oma majandus- või kutsetegevuses tehtava tehingu või ametitoimingus osaleva isiku, ametiteenust kasutava isiku või kliendi kaudu kokku suure riskiga kolmanda riigiga, kohaldab ta järgmisi hoolsusmeetmeid:

- 1) lisateabe hankimine kliendi ja tema tegeliku kasusaaja kohta;
- 2) lisateabe hankimine ärisuhte planeeritava sisu kohta;
- 3) teabe hankimine kliendi ja tema tegeliku kasusaaja rahaliste vahendite ning rikkuse päritolu kohta;
- 4) teabe hankimine planeeritud või teostatud tehingute põhjuste kohta;
- 5) kõrgemalt juhtkonnalt loa saamine ärisuhte loomiseks või selle jätkamiseks;
- 6) ärisuhte seire tõhustamine, suurendades kohaldatavate kontrollimeetmete arvu ja tihedust ning valides tehingute näitajad, mida täiendavalt kontrollitakse.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule võib kohustatud isik nõuda kliendilt makse tegemist kliendi nimel olevalt kontolt Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärseid nõudeid rakendava kolmanda riigi krediidasutusest.

(3) Krediidasutus või finantseerimisasutus rakendab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule täiendavalt ühte või mitut järgmist hoolsusmeetmeid:

- 1) oma filiaali või esinduse tegevuse lõpetamine suure riskiga kolmandas riigis;
- 2) erakorralise auditi tegemine krediidasutuse või finantseerimisasutuse suure riskiga kolmandas riigis asuvas tütarühingus või filiaalis;
- 3) suure riskiga kolmanda riigi kohustatud isikuga korrespondentsuhte hindamine ja vajaduse korral lõpetamine.

§ 40. Korrespondentsuhe kolmanda riigi krediidasutusega

(1) Krediidasutus või finantseerimisasutus võtab piiriülese korrespondentsuhte korral kolmanda riigi respondentasutusega lisaks käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 sätestatule kasutusele järgmised hoolsusmeetmed:

- 1) piisava teabe kogumine respondentasutuse kohta, et täielikult mõista respondentasutuse tegevuse olemust ja teha avalikult kättesaadava teabe põhjal otsus asjaomase asutuse maine ning järelevalve kvaliteedi üle, sealhulgas uurides, kas asutuse suhtes on algatatud menetlusi seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õigusaktide rikkumisega;
- 2) respondentasutuses rakendatavate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollisüsteemide hindamine;
- 3) kõrgemalt juhtkonnalt eelnevalt nõusoleku saamine uue korrespondentsuhte loomiseks;
- 4) mõlema asutuse asjakohaste kohustuste dokumenteerimine;
- 5) laiendatud kasutusõigusega kontode puhul selles veendumine, et respondentasutus on kontrollinud korrespondentasutuse kontodele otseselt juurdepääsu omavate klientide isikusamasust, kohaldab nende suhtes pidevalt hoolsusmeetmeid ning suudab taotluse korral esitada asjakohased kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed.

(2) Krediidi- või finantseerimisasutus kui kohustatud isik, kes osutab teenust teisele krediidi- või finantseerimisasutusele käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud korrespondentsuhtes, kus teenusest saavad kasu teenust saava krediidi- või finantseerimisasutuse kliendid (edaspidi *lõplikult kasusaav klient*), ei pea järgmiselt nimetatud tingimuste korral lõplikult kasusaavate klientide suhtes §-s 20 sätestatud hoolsusmeetmeid kohaldama, kui kohustatud isik:

- 1) on teinud kindlaks, et kliendiks olev krediidi- või finantseerimisasutus on ise kohustatud kohaldama ja kohaldab tegelikkuses käesolevas seaduses sätestatud nõuetega võrdväärseid meetmeid, sealhulgas hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ning on finantsjärelevalve all;
- 2) on teadlik, millise riskistruktuuriga on lõplikult kasusaavad kliendid, ning järgib, et selliselt kaasnev risk on kooskõlas kohustatud isiku riskiisuga;
- 3) on lepinguga taganud, et saab vajaduse korral viivitamata kätte kõik andmed ja dokumendid, et tuvastada tehingust lõplikult kasusaav isik;
- 4) võtab piisavaid meetmeid, et tagada käesoleva lõike punktis 1 sätestatud tingimuste täitmine.

(3) Kohustatud isikul on keelatud käesoleva paragrahvi lõiget 2 kohaldada, kui kliendiks olev krediidi- või finantseerimisasutus on asutatud suure riskiga kolmandas riigis.

(4) Käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise eest vastutab käesoleva paragrahvi lõiget 2 kohaldav kohustatud isik.

§ 41. Tehingud riikliku taustaga isikuga

(1) Lisaks käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 sätestatule kohaldab kohustatud isik olukorras, kus majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik, klient või nende tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik, riikliku taustaga isiku pereliige või riikliku taustaga isiku lähedaseks kaastöötajaks peetav isik, järgmisi hoolsusmeetmeid:

- 1) saab kõrgemalt juhtkonnalt heakskiidu selle isikuga ärisuhte loomiseks või jätkamiseks;

2) rakendab meetmeid, et teha kindlaks selle isiku rikkuse päritolu ja nende rahaliste vahendite allikad, mida ärisuhtes või juhuti tehingute tegemisel kasutatakse;

3) teeb selle ärisuhte seiret tegevdatud korras.

(2) Lisaks käesoleva seaduse §-s 26 sätestatud teeb kohustatud isik hiljemalt väljamakse tegemisel kindlaks, kas elukindlustuslepingu soodustatud isik või tema tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik, riikliku taustaga isiku pereliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik. Elukindlustuslepingu üleandmisel vastavalt käesoleva seaduse § 26 lõikes 3 sätestatud teeb kohustatud isik lepingu üleandmise hetkel kindlaks eelnimetatud asjaolud lepingu ülevõtja ja tema tegeliku kasusaaja kohta. Kui kohustatud isik tuvastab riikliku taustaga isiku, riikliku taustaga isiku pereliikme või riikliku taustaga isiku lähedaseks kaastöötajaks peetava isiku, rakendab ta lisaks käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 sätestatud järgmisi hoolsusmeetmeid:

1) kõrgema juhtkonna teavitamine enne kindlustuslepingukohaste väljamaksete tegemist;

2) üksikasjalikult kogu ärisuhte kontrollimine.

(3) Kui riikliku taustaga isik ei täida enam talle antud olulisi avalikke ülesandeid, peab kohustatud isik vähemalt 12 kuu jooksul võtma arvesse riske, mis on kõnealuse isikuga jätkuvalt seotud, ning rakendama asjakohaseid ja riskitundlikkusest lähtuvaid meetmeid seni, kuni on kindel, et riikliku taustaga isikutele omaseid riske kõnealuse isiku puhul enam ei esine.

(4) Kohustatud isik võib käesolevas paragrahvis sätestatud hoolsusmeetmed jätta kohaldamata kohaliku riikliku taustaga isiku, tema pereliikme või tema lähedaseks kaastöötajaks peetava isiku suhtes, kui puuduvad muud tavapärasest kõrgemale riskile viitavad asjaolud.

5. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamata jätmise tagajärjed

§ 42. Isiku, tema esindaja või tegeliku kasusaaja tuvastamise võimatuse tagajärjed

(1) Kohustatud isikul on keelatud luua ärisuhet või võimaldada juhuti tehingu tegemist või seda lõpule viia, kui ta ei suuda täita käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktis 1, 2 või 3 sätestatud hoolsusmeetmeid või kui kohustatud isikul on rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus.

(2) Kohustatud isikul on keelatud luua ärisuhet või teha tehingut isikuga, kelle kapitali moodustavad esitajaaktsiad või muud esitajaväärtpaberid.

(3) Makseteenuse pakkujal on keelatud kliendi maksejuhist täita või rahalisi vahendeid kättesaadavaks teha, kui ta ei suuda täita käesoleva seaduse § 19 lõikes 4 sätestatud kohustust.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud olukorras on kohustatud isikul kliendiga ärisuhe, loetakse kliendi poolt hoolsusmeetmete rakendamiseks vajaliku teabe või dokumentide andmisest keeldumine oluliseks lepingu rikkumiseks ning kohustatud isikul on kohustus ärisuhte aluseks olev kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda ja teavitada kliendiga seoses kahtlasest tehingust rahapesu andmebürood käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud korras. Ärisuhe loetakse lõppenuks ülesütlemisteate esitamisega kliendile, mille järel piirab kohustatud isik teenuse osutamise kliendile täielikult.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud keeldu rikkuv kokkulepe on tühine.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 sätestatud ei kohaldata, kui kohustatud isik on ärisuhte loomisest, tehingust või tehingu katsest teavitanud rahapesu andmebürood käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud korras ja saanud rahapesu andmebüroolt konkreetse juhise ärisuhet, ärisuhte loomist või tehingu tegemist jätkata.

§ 43. Teiste hoolsusmeetmete kohaldamata jätmise tagajärjed

(1) Kohustatud isikul on õigus keelduda tehingu tegemisest, kui tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient, vaatamata sellekohasele nõudmisele, ei esita dokumente ja asjakohast teavet või tehingu objektiks oleva vara päritolu tõendavaid andmeid või dokumente või kui esitatud andmete ja dokumentide põhjal tekib kohustatud isikul kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega või sellise tegevuse katsega.

(2) Kohustatud isikul on õigus ärisuhte aluseks olev kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda:

1) kui isiku e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmisest keeldutakse, selle kehtivus peatatakse või see tunnistatakse kehtetuks isikut tõendavate dokumentide seaduse § 20⁶ lõikes 2 või 3 sätestatud alusel;

2) käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 kirjeldatud tingimustel oleks tehingu tegemata jätmise võimatu või kui tehingu tegemata jätmise või ärisuhte lõpetamine võib takistada kahtlasest tehingust kasusaajate tabamiseks tehtavaid jõupingutusi, võib kohustatud isik tehingu siiski teha või ärisuhtega jätkata, teavitades rahapesu andmebürood kohe pärast tehingu tegemist või ärisuhte jätkamise otsustamist käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud korras.

§ 44. Kliendi vara edasikandmise piirangud

(1) Kohustatud isik võib käesolevas jaos sätestatu rakendamisel kanda kliendi vara üksnes kontole, mis on avatud Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuses või välisriigi krediidasutuse filiaalis või krediidasutuses, mis on registreeritud või mille tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärset nõuded. Erandjuhul võib vara kanda muule kui kliendi kontole, teavitades sellest rahapesu andmebürood vähemalt seitse tööpäeva ette ja tingimusel, et rahapesu andmebüroo ei anna teistsugust korraldust.

(2) Käesoleva seaduse § 27 lõikes 2 sätestatud viisil asutatavale äriühingule konto avamise korral rakendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud, kui rahapesu andmebüroo ei ole käesoleva seaduse § 55 alusel tehtud ettekirjutusega teistsugust korda ette näinud. Käesoleva lõike rakendamisel ei kohaldata võlaõigusseaduse § 720 lõikes 6 sätestatud.

§ 45. Erisused õigusteenuse osutamisel

Käesolevas jaos sätestatud ei kohaldata notari, kohtutäituri, pankrotihalduri, audiitori, advokaadi ja muu õigusteenuse osutaja, raamatupidamisteenuse pakkuja ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkuja suhtes, kui kõnealused kohustatud isikud on seotud kliendi õigusliku seisundi hindamisega või ülesannete täitmisega kõnealuse kliendi kaitsja või esindajana kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas seoses nõustamisega menetluse algatamise või vältimise asjus.

4. peatükk

Andmete kogumine, säilitamine ja kaitse

§ 46. Andmete registreerimine

(1) Kohustatud isik registreerib tehingu tegemise kuupäeva või ajavahemiku ja tehingu sisu kirjelduse.

(2) Kohustatud isik registreerib lisaks lõikes 1 sätestatule:

- 1) teabe kohustatud isiku poolt ärisuhte loomisest või juhuti tehingu tegemisest keeldumise asjaolude kohta;
- 2) tehingus või ametitoimingus osaleva isiku, ametiteenust kasutava isiku või kliendi algatusel ärisuhte loomisest või tehingu, sealhulgas juhuti tehingu tegemisest loobumise asjaolud, kui loobumine on seotud kohustatud isiku poolt hoolsusmeetmete kohaldamisega;
- 3) teabe, kui infotehnoloogiliste vahendite abil ei ole võimalik käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 nimetatud hoolsusmeetmeid kohaldada;
- 4) teabe ärisuhte lõpetamise asjaolude kohta seoses hoolsusmeetmete kohaldamise võimatusega;
- 5) käesoleva seaduse §-st 49 tuleneva teatamiskohustuse aluseks oleva teabe;
- 6) seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse esindajaga või usaldusfondi või usaldusisikuga tehinguid tehes asjaolu, et isik omab sellist staatust, ning registrikaardi väljavõtte registrist või tõendi sellise registri pidajalt, kus juriidilise isiku staatust mitteomav isikute ühendus on registreeritud.

(3) Krediidasutus ja finantseerimisasutus ning väärtpaberite keskedepositoorium registreerivad tehingu kohta lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule järgmised andmed:

- 1) konto avamisel konto tüübi, konto numbril ja vääringu ning väärtpaberite või muu vara olulised tunnused;
- 2) vara hoiulevõtmisel deponeerimisnumbril ja vara turuhinna hoiulevõtmise päeval või vara täpse kirjelduse, kui nimetatud vara turuhinda ei ole võimalik määrata;
- 3) panga hoiulaeka või seifi üürimisel ja kasutamisel hoiulaeka või seifi numbril;
- 4) aktsiate, võlakirjade ja muude väärtpaberitega seotud väljamakse tegemisel väärtpaberite liigi, tehingu rahalise väärtuse, vääringu ja konto numbril;
- 5) kindlustuslepingu sõlmimisel selle konto numbril, mida esimese preemiasumma ulatuses debiteeriti;
- 6) kindlustuslepingu alusel väljamakse tegemisel selle konto numbril, mida väljamakse summa ulatuses krediteeriti;
- 7) maksevahenduse korral andmed, mille edastamine on kohustuslik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 2015/847;
- 8) muu tehingu puhul tehingu summa, vääringu ja konto numbril.

§ 47. Andmete säilitamine

(1) Kohustatud isik peab säilitama isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise aluseks olevate käesoleva seaduse §-des 21, 22 ja 46 nimetatud dokumentide originaale või koopiaid ja ärisuhte loomise aluseks olevaid dokumente viis aastat pärast ärisuhte lõppemist.

(2) Kohustatud isik peab säilitama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aja jooksul ka käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmisega seotud kogu kirjavahetuse ning kõik ärisuhte seire käigus kogutud andmed ja dokumendid, samuti andmed kahtlaste või ebatavaliste tehingute või asjaolude kohta, millest rahapesu andmebürood ei teavitatud.

(3) Kohustatud isik peab säilitama tehingu kohta koostatud dokumente mis tahes teabekandjal ning käesoleva seaduse §-s 49 nimetatud teatamiskohustuse aluseks olevaid dokumente ja andmeid vähemalt viis aastat pärast tehingu tegemist või teatamiskohustuse täitmist.

(4) Kohustatud isik peab säilitama käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud dokumente ja andmeid viisil, mis võimaldab ammendavalt ja viivitamata vastata rahapesu andmebüroo või vastavalt õigusaktidele teiste järelevalveasutuste, uurimisasutuste või kohtu päringutele, muu hulgas selle kohta, kas kohustatud isikul on või on eelmise viie aasta jooksul olnud ärisuhte päringus nimetatud isikuga ning milline on või oli selle suhte olemus.

(5) Kui kohustatud isik teeb isikusamasuse tuvastamiseks päringu riigi infosüsteemi kuuluvasse andmekogusse, siis loetakse käesolevas paragrahvis sätestatud kohustused täidetuks, kui teave elektroonilise päringu tegemise kohta nimetatud registrisse on taasesitatav viie aasta jooksul pärast ärisuhte lõppemist või tehingu tegemist.

(6) Kohustatud isik säilitab käesoleva seaduse § 31 rakendamisel digitaalseks isiku tõendamiseks ette nähtud dokumendi andmeid, teavet elektroonilise päringu tegemise kohta isikut tõendavate dokumentide andmekogusse ning isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise protseduuri heli- ja videosalvestist viis aastat pärast ärisuhte lõppemist.

(7) Kohustatud isik kustutab käesoleva paragrahvi alusel säilitatud andmed pärast käesoleva paragrahvi lõigetes 1–6 nimetatud tähtaegade möödumist, kui asjaomast valdkonda reguleerivatest õigusaktidest ei tulene teistsugust korda. Pädeva järelevalveasutuse ettekirjutuse alusel võib rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise või uurimise seisukohast olulisi andmeid säilitada kauem, kuid mitte rohkem kui viis aastat pärast esmase tähtaja möödumist.

§ 48. Isikuandmete kaitse

(1) Kohustatud isik rakendab käesolevast seadusest tulenevate nõuete kohaldamisel kõiki isikuandmete kaitse reegleid.

(2) Kohustatud isikul on lubatud käesoleva seaduse rakendamisel kogutud isikuandmeid töödelda üksnes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil ning neid andmeid ei tohi täiendavalt töödelda viisil, mis ei vasta nimetatud eesmärgile, näiteks turunduslikel eesmärkidel.

(3) Kohustatud isik esitab uutele klientidele enne nendega ärisuhte loomist või juhuti tehingu tegemist isikuandmete töötlemist puudutava teabe. Selle teabe hulgas esitatakse üldine teave kohustatud isiku käesolevast seadusest tulenevate kohustuste kohta isikuandmete töötlemisel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.

5. peatükk

Tegevus rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse korral

§ 49. Teatamiskohustus rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse korral

(1) Kui kohustatud isik tuvastab majandus- või kutsetegevuse, ametitoimingute või ametiteenuse osutamise käigus tegevuse või asjaolud, mille tunnused osutavad kuritegelikust tegevusest saadud tulu kasutamisele, terrorismi rahastamisele või sellega seotud kuritegude toimepanemisele või sellise tegevuse katsele või mille puhul tal on kahtlus või ta teab, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega, on ta kohustatud sellest viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tegevuse või asjaolude tuvastamist või kahtluse tekkimist, teatama rahapesu andmebüroole.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 kohaldatakse ka juhul, kui ärisuhte loomine, tehing, toiming või teenuse osutamine jääb teostamata, ja käesoleva seaduse §-des 42 ja 43 nimetatud asjaolude esinemise korral.

(3) Kohustatud isik, välja arvatud krediidasutus, teatab rahapesu andmebüroole viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tehingu tegemist, igast teatavaks saanud tehingust, kus rahaline kohustus suurusega üle 32 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus täidetakse sularahas, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena kuni üheaastase perioodi jooksul. Krediidasutus teatab rahapesu andmebüroole viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tehingu tegemist, igast valuutavahetuse tehingust sularahas summas üle 32 000 euro, kui krediidasutusel ei ole tehingus osaleva isikuga ärisuhet.

(4) Kohustatud isik esitab rahapesu andmebüroole vastavalt tema päringule viivitatata kogu olemasoleva teabe, mida rahapesu andmebüroo küsib.

(5) Notarile, advokaadile, kohtutäiturile, pankrotihaldurile, ajutisele pankrotihaldurile ja muu õigusteenuse osutajale ega audiitorile, raamatupidamisteenuse pakkujale ja raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujale ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõigetest 1–4 tulenevat teatamiskohustust, kui ta hindab kliendi õiguslikku olukorda, kaitseb või esindab klienti kohtu-, vaide- või muus sellises menetluses, sealhulgas nõustab klienti menetluse alustamise või vältimise küsimuses, sõltumata sellest, kas teave on saadud enne menetlust, menetluse kestel või pärast menetlust.

(6) Kui kohustatud isikul on kahtlus või ta teab, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega, tuleb tehingu või ametitoimingu tegemine või ametiteenus osutamine edasi lükata kuni käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel teate esitamiseni. Kui tehingu edasilükkamine võib tekitada olulist kahju, selle tegemata jätmine ei ole võimalik või võib takistada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise toimepanija tabamist, tehakse tehing või ametitoiming või osutatakse ametiteenus ning pärast seda esitatakse teade rahapesu andmebüroole.

(7) Asjakohastel juhtudel annab rahapesu andmebüroo kohustatud isikutele tagasisidet nende poolt teavitamiskohustuse täitmise ning saadud teabe kasutamise kohta.

§ 50. Teatamiskohustuse täitmise koht ja vorm

(1) Teade esitatakse selle Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi rahapesu andmebüroole, kelle territooriumil kohustatud isik on asutatud, asub või teenust osutab.

(2) Teade esitatakse rahapesu andmebüroo veebivormi või X-tee teenuse kaudu.

(3) Teatele lisatakse isiku isikusamasuse tuvastamiseks ja esitatud teabe kontrollimiseks kasutatud andmed ning olemasolu korral dokumentide koopiad.

(4) Nõuded rahapesu andmebüroole esitatava teate sisule, vormile ja teate esitamise juhendi kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 51. Teate konfidentsiaalsus

(1) Kohustatud isikul, juriidiliseks isikuks oleva kohustatud isiku struktuuriüksusel, juhtorgani liikmel ja töötajal on keelatud isikut, selle isiku tegelikku kasusaajat, esindajat või kolmandat isikut teavitada nende kohta rahapesu andmebüroole esitatud teatest, sellise teate esitamise plaanist või esitamise toimumisest ning rahapesu andmebüroo poolt käesoleva seaduse §-de 57 ja 58 alusel tehtud ettekirjutusest või kriminaalmenetluse alustamisest. Kohustatud isik võib teavitada isikut rahapesu andmebüroo poolt talle seatud konto kasutamisest või muust piirangust pärast seda, kui rahapesu andmebüroo tehtud ettekirjutus on täidetud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keeldu ei rakendata teabe esitamisel:

1) pädevatele järelevalveasutustele ja õiguskaitseasutustele;

2) krediidasutustele ja finantseerimisasutustele omavahel, kui nad kuuluvad samasse kontserni;

3) käesoleva lõike punktis 2 nimetatud isikuga samasse kontserni kuuluvatele asutustele ja filiaalidele, kui kontsernis kohaldatakse käesoleva seaduse § 15 kohaselt kontserniüleseid protseduurireegleid ja põhimõtteid;

4) kolmandale isikule, kes tegutseb notarist, advokaadist, kohtutäiturist, pankrotihaldurist, ajutisest pankrotihaldurist ja muu õigusteenuse osutajast või audiitorist, raamatupidamisteenuse pakkujast ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujast kohustatud isikuga ühes ja samas juriidilises isikus või struktuuris, millel on ühised omanikud ja juhtimissüsteem või kus teostatakse ühist vastavuskontrolli.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keeldu ei rakendata ka teabevahetusele olukorras, kus see puudutab sama isikut ja sama tehingut, milles osaleb kaks või enam kohustatud isikut, kes on krediidasutused, finantseerimisasutused, notarid, advokaadid, kohtutäiturid, pankrotihaldurid, ajutised pankrotihaldurid ja muud õigusteenuse osutajad või audiitorid, raamatupidamisteenuse pakkujad ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujad, kes asuvad Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 nõuetega võrdväärised nõuded, nad tegutsevad samal kutsealal ning nende ametisaladuse hoidmiseks ja isikuandmete kaitseks rakendatakse Eestis kehtivate nõuetega võrdväärseid nõudeid.

(4) Notari, advokaadi, kohtutäituri, pankrotihalduri, ajutise pankrotihalduri ja muu õigusteenuse osutaja või audiitori, raamatupidamisteenuse pakkuja ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkuja poolt kliendi veenmist hoiduma õigusvastastest tegudest ei käsitata käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keelu rikkumisena.

(5) Krediidi- ja finantseerimisasutused võivad omavahel vahetada teavet kõrge riskiga klientide ja kuriteokahtlusega tehingute kohta rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.

(6) Käesolevas paragrahvis reguleeritud teabevahetust tuleb säilitada kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil järgmise viie aasta jooksul ning teave esitatakse nõudmisel pädevale järelevalveasutusele.

§ 52. Vastutusest vabastamine

(1) Kohustatud isik, tema töötaja, esindaja ja tema nimel tegutsenud isik ei vastuta kahju eest, mis tekitatakse majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus, ametitoimingu tegemisel või ametiteenuse osutamisel osalevale isikule või kliendile:

- 1) käesolevast seadusest tulenevate kohustuste heas usus täitmisel tehingu tegemata jätmisest või mittetähtaegsest tegemisest;
- 2) seoses käesoleva seaduse §-s 49 sätestatud teatamiskohustuse heas usus täitmisega;
- 3) käesoleva seaduse §-de 16 ja 18 heas usus rakendamisega.

(2) Kohustatud isiku poolt heas usus käesoleva seaduse §-st 49 tuleneva teatamiskohustuse täitmist ja teabe esitamist ei käsitata seadusest või lepingust tuleneva konfidentsiaalsusnõude rikkumisena ning teatamiskohustust täitnud isiku suhtes ei kohaldata teabe avaldamise eest õigusakti või lepinguga ette nähtud vastutust. Käesolevast sättest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

(3) Notari ametitegevusega seotud andmete ja dokumentide väljastamisel rahapesu andmebüroole käesoleva seaduse §-s 55 nimetatud rahapesu andmebüroo ettekirjutuse alusel või §-s 49 nimetatud teatamiskohustuse täitmisel on notar vabastatud notariaadiseaduse §-s 3 sätestatud saladuse hoidmise kohustusest.

(4) Kohustatud isik kehtestab meetmete süsteemi, millega tagatakse, et kohustatud isiku töötajad ja esindajad, kes teavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest kas kohustatud isiku siseselt või otse rahapesu andmebüroole, on kaitstud kohustatud isiku teiste töötajate, juhtorgani liikmete või klientide ähvarduste või vaenuliku tegevuse eest ning tööalase ebasoodsa või diskrimineeriva kohtlemise eest.

6. peatükk Rahapesu andmebüroo

§ 53. Rahapesu andmebüroo

(1) Rahapesu andmebüroo on Politsei- ja Piirivalveameti iseseisev struktuuriüksus. Rahapesu andmebüroo täidab käesolevast seadusest tulenevaid ülesandeid sõltumatult ja võtab käesolevas seaduses sätestatud tegevust puudutavaid otsuseid vastu iseseisvalt.

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor nimetab rahapesu andmebüroo juhi ametisse peadirektori teabehalduse ja menetluse ala asetäitja ettepanekul viieks aastaks.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet tagab rahapesu andmebüroole seadusega ette nähtud ülesannete täitmiseks asjakohased rahalised ja tehnilised vahendid ning personali.

§ 54. Rahapesu andmebüroo ülesanded

(1) Rahapesu andmebüroo ülesanded on:

- 1) rahapesule ja terrorismi rahastamisele viitava teabe kogumine, registreerimine, töötlemine ja analüüsimine;
- 2) strateegiline analüüs, mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, ohte, suundumusi ning toimimisviise;
- 3) kriminaaltulu jälitamine ning seaduses sätestatud alustel ja ulatuses riikliku sunni rakendamine;
- 4) järelevalve tegemine kohustatud isikute tegevuse üle käesoleva seaduse täitmisel, kui õigusaktiga ei ole sätestatud teisiti;
- 5) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ja tuvastamise alane avalikkuse teavitamine ning koondülevaate koostamine ja avaldamine vähemalt üks kord aastas;
- 6) koostöö kohustatud isikute, pädevate järelevalveasutuste ja uurimisasutustega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel;
- 7) kohustatud isiku töötajate, uurijate, prokuröride ja kohtunike koolitamine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seonduvates küsimustes;
- 8) välissuhtlemise ja teabevahetuse korraldamine vastavalt käesoleva seaduse §-le 63;
- 9) rahvusvahelise sanktsiooni seadusest tulenevate ülesannete täitmine;
- 10) käesolevas seaduses sätestatud väärtegade menetlemine;
- 11) tegevuslubade taotluste lahendamine, majandustegevuse peatamine või keelamine või tegevusloa peatamine või kehtetuks tunnistamine majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 kohaldamisel kontrollitakse, kas rahapesu andmebüroole esitatud andmed on olulised rahapesu või sellega seotud kuritegude, samuti terrorismi rahastamise tõkestamiseks, tuvastamiseks või kohtueelseks uurimiseks.

(3) Rahapesu andmebüroo analüüsib ja kontrollib teavet rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse kohta, võtab vajaduse korral tarvitusele abinõud vara säilimiseks ning edastab kuriteo tunnuste avastamisel materjali viivitamata pädevale asutusele. Pädev asutus teatab rahapesu andmebüroole viivitamata vara arestimisest, mittearestimisest ja arestist vabastamisest kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras.

§ 55. Rahapesu andmebüroo haldusaktid

(1) Rahapesu andmebüroo teeb seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks ettekirjutusi ja annab muid haldusakte.

(2) Käesoleva seaduse § 57 alusel tehtud ettekirjutuses tehingu peatamiseks või konto või muu vara kasutamise piiramiseks ning rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega seotud asjaolude, tehingute ja isikute kohta teabe saamiseks tehtud ettekirjutuses selle faktilist alust ei märgita. Ettekirjutuse tegemist põhistavad faktilised asjaolud kajastatakse eraldi dokumendis.

(3) Isik, kelle tehingu peatamiseks või konto või muu vara kasutamise piiramiseks ettekirjutus tehti, võib tutvuda faktilisi asjaolusid kajastava dokumendiga. Rahapesu andmebürool on õigus keelduda dokumendiga tutvumise võimaldamisest, kui:

- 1) see takistaks rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamist;
- 2) dokumendis sisalduva teabe avaldamine on vastuolus seaduse või rahvusvaheliste kokkulepetega, sealhulgas rahvusvahelise koostöö raames kehtestatud piirangutega;
- 3) see ohustaks tõe väljaselgitamist kriminaalmenetluses.

(4) Rahapesu andmebüroo haldusaktile kirjutab alla rahapesu andmebüroo juht, juhi asetäitja või juhi volitatud ametnik. Kui alla kirjutab volitatud ametnik, märgitakse allkirja juurde allkirjastamisõigust andva dokumendi number ja väljaandmise kuupäev ning koht, kus on võimalik nimetatud dokumendiga tutvuda.

(5) Kaebus rahapesu andmebüroo haldusakti või toimingu peale esitatakse halduskohtule. Rahapesu andmebüroo esitab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettekirjutuse vaidlustamisel halduskohtule ettekirjutuse tegemist põhistavaid faktilisi asjaolusid kajastava eraldi dokumendi, kehtestades sellele asjakohased piirangud.

§ 56. Rahapesu andmebüroo juhendid

(1) Rahapesu andmebürool on õigus anda soovituslikke juhendeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevate õigusaktide selgitamiseks.

(2) Rahapesu andmebüroo annab juhendi rahapesu kahtlusega tehingute tunnuste kohta.

(3) Rahapesu andmebüroo annab juhendi terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute tunnuste kohta. Juhend kooskõlastatakse eelnevalt Kaitsepolitseiametiga.

(4) Rahapesu andmebüroo juhendid avalikustatakse rahapesu andmebüroo veebilehel.

§ 57. Tehingu peatamine, vara käsutamise piiramine ja vara riigi omandisse kandmine

(1) Rahapesu andmebüroo võib rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral, kuritegeliku tegevuse tõkestamiseks või teise riigi rahapesu andmebüroo taotluse alusel ettekirjutusega tehingu peatada või kehtestada kontole, kontrol olevale varale või tehingu, ametitoimingu või ametiteenuse objektiks oleva vara või muu rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega vara suhtes käsutuspiirangu kuni 30 kalendripäevaks ettekirjutuse kättetoimetamisest arvates. Kinnistusraamatus, laevakinnistusraamatus, väärtpaberite keskdepositooriumis, liiklusregistris, ehitisregistris ja muus riiklikus registris registreeritud vara käsutamist võib rahapesu andmebüroo põhjendatud kahtluse korral ettekirjutusega piirata selle säilimise tagamiseks kuni 30 kalendripäevaks.

(2) Enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja möödumist võib tehingu teha või kontrol oleva või muu vara käsutamise piirangust kõrvale kalduda ainult rahapesu andmebüroo kirjalikul loal.

(3) Rahapesu andmebüroo võib ettekirjutuse alusel piirata vara käsutamist selle säilimise tagamiseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud lisaks kuni 60 kalendripäeva võrra juhul, kui:

- 1) vara päritolu kontrollimisel rahapesu kahtluse korral vara valdaja või omanik ei tõenda rahapesu andmebüroole 30 kalendripäeva jooksul tehingu peatamisest või konto kasutamise piirangu või muu vara käsutamise piirangu kehtestamisest arvates vara legaalsel päritolu;
- 2) vara suhtes on kahtlus, et seda kasutatakse terrorismi rahastamiseks.

(4) Täite- või pankrotimenetluses on keelatud arestida või võõrandada vara, mille suhtes kehtib rahapesu andmebüroo poolt käesolevas paragrahvis sätestatud korras kehtestatud piirang.

(5) Kui vara on arestitud kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras, on rahapesu andmebüroo kohustatud vara käsutamise piirangud pärast vara arestimise kohtumääruse jõustumist viivitamata lõpetama.

(6) Kui vara omanikku või kontol oleva vara tegelikku kasusaajat ei ole õnnestunud kindlaks teha, võib rahapesu andmebüroo taotleda halduskohtult luba vara käsutamise piiramiseks kuni vara omaniku või tegeliku kasusaaja kindlakstegemiseni, seda ka kriminaalmenetluse lõpetamisel, kuid mitte rohkem kui üheks aastaks.

(7) Kui ühe aasta jooksul pärast vara käsutamise piirangute kehtestamist ei ole õnnestunud vara omanikku või kontol oleva vara tegelikku kasusaajat kindlaks teha või kui vara valdaja teatab rahapesu andmebüroole või prokuratuurile kirjalikult soovist varast loobuda, võib rahapesu andmebüroo või prokuratuur taotleda halduskohtult luba vara riigi omandisse kandmiseks. Vara müüakse täitemenetluse seadustikus sätestatud korras ja müügist saadud summa kantakse riigi tuludesse. Riigi tuludesse kantud summa väljanõudmise õigus on vara omanikul kolme aasta jooksul vara riigi tuludesse kandmise päevast arvates.

(8) Kontol oleva vara puhul käsitatakse käesoleva paragrahvi lõigete 6 ja 7 rakendamisel konto omanikku vara valdajana ning tema omandiõigust ei eeldata.

(9) Kinnistusraamatus, laevakinnistusraamatus, väärtpaberite keskdepositooriumis, liiklusregistris, ehitisregistris ja muus riiklikus registris registreeritud vara käsutamise piiramine tagatakse registripidajate poolt esmajärjekorras ja viivitamata ilma rahapesu andmebüroo lisatoiminguteta.

(10) Kui vara legaalne päritolu rahapesu kahtluse korral või vara mitteseotus terrorismi rahastamisega terrorismi rahastamise kahtluse korral leiab tõendamist enne käesoleva paragrahvi lõikes 1, 3 või 6 nimetatud tähtaja möödumist, on rahapesu andmebüroo kohustatud vara käsutamise piirangud viivitamata lõpetama.

§ 58. Teabe nõudmine

(1) Rahapesu andmebürool on õigus seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks saada teavet pädevatelt järelevalveasutustelt ja teistelt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustelt ning ettekirjutuse alusel kohustatud isikult ja kolmandalt isikult.

(2) Ettekirjutuse adressaat on kohustatud ettekirjutuse täitma ja esitama teabe, sealhulgas panga- või ärisaladust sisaldava teabe ettekirjutuses määratud tähtjaks. Teave esitatakse kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(3) Rahapesu andmebürool on õigus saada rahapesu tõkestamiseks olulisi andmeid, sealhulgas jälitustegevuse käigus kogutud teavet, kõigilt jälitusasutustelt õigusaktidega sätestatud korras. Jälitustegevuse käigus kogutud teabe edastamiseks teistele asutustele peab rahapesu andmebürool olema teabe esitanud jälitusasutuse kirjalik nõusolek.

(4) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata advokaadi suhtes, välja arvatud juhul, kui ta osutab käesoleva seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud teenuseid või advokaadi poolt rahapesu andmebüroole esitatud teade ei vasta kehtestatud nõuetele, kui teatele ei ole lisatud nõutavaid dokumente või kui lisatud dokumendid ei ole nõuetekohased.

§ 59. Andmete ristikasutus

Rahapesu andmebürool on seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks õigus esitada päringuid ja saada andmeid riigi, kohaliku omavalitsuse või avalik-õigusliku isiku andmekogust vastavalt õigusaktides sätestatud korrale.

§ 60. Andmete kasutamise piirangud

(1) Juurdepääs rahapesu andmebüroo andmekogus sisalduvale teabele ja selle töötlemise õigus on ainult rahapesu andmebüroo ametnikul. Käesoleva seaduse alusel võib rahapesu andmebüroo juht kehtestada teabele juurdepääsu piirangu, tunnistades teabe asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks. Rahapesu andmebüroo töötajad ja muud isikud, kellel on juurdepääs rahapesu andmebüroo andmekogus sisalduvale teabele, on kohustatud hoidma saladuses neile teadaolevat rahapesu või terrorismi rahastamisega seotud teavet tähtajatult.

(2) Rahapesu andmebüroo on kohustatud rahapesu või terrorismi rahastamise ning sellega seotud kuritegude tõkestamiseks, tuvastamiseks ja kohtueelseks uurimiseks edastama olulised andmed, sealhulgas maksu- ja pangasaladust sisaldavad andmed, prokuratuurile, uurimisasutusele ja kohtule.

(3) Rahapesu andmebüroos registreeritud andmeid edastatakse ainult kohtueelset menetlust teostavale asutusele, prokuröörile ja kohtule kirjaliku taotluse alusel seoses kriminaalmenetlusega või rahapesu andmebüroo algatusel, kui see on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise ning sellega seotud kuritegude vältimiseks, tuvastamiseks ja uurimiseks, samuti halduskohtule halduskohtumenetluses, kui lahendatakse rahapesu andmebüroo taotlust või rahapesu andmebüroo toimingut või haldusakti kohta esitatud kaebust või protesti.

(4) Rahapesu andmebüroo võib teavitada pädevat järelevalveasutust kohustatud isiku poolt käesoleva seaduse nõuete rikkumisest või edastada asjakohase taotluse alusel rahapesu andmebüroos registreeritud andmeid, analüüse ja hinnanguid ulatuses, mis ei riku seaduse, välislepingu või rahvusvahelise koostöö raames kehtestatud piiranguid, kui see on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise või sellega seonduvate kuritegude

tõkestamiseks ning pädeva järelevalveasutuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks või käesoleva seaduse eesmärkide saavutamiseks.

(5) Rahapesu andmebürool on õigus edastada käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud teavet Maksu- ja Tolliametile hasartmängude korraldamise tegevusloaga seotud menetluste tarbeks.

(6) Rahapesu andmebüroo juhi loal võib isikutele, keda on vajalik kaasata rahapesu andmebüroo ülesannete täitmiseks, ajutiselt anda ligipääsu ülesande täitmiseks vajalikus ja piisavas ulatuses andmetele. Loa saanud isiku õiguste ja pädevuste suhtes kohaldatakse rahapesu andmebüroo ametniku kohta käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 ning käesoleva seaduse §-s 61 sätestatud.

(7) Rahapesu andmebüroo võib üksikjuhtumil edastada kohustatud isiku kontaktisikule rahapesu andmebüroos registreeritud andmeid vajalikus ja piisavas ulatuses ühiste meetmete võtmiseks terrorismi rahastamise, rahapesu või nendega seotud kuritegude tõkestamisel.

(8) Rahapesu andmebürool on õigus edastatud andmete kasutamisele kehtestada piiranguid, mille järgimine on andmete kasutajale kohustuslik.

(9) Rahapesu andmebüroo dokumendid ja arhivaalid, mis vastavalt õigusaktidele kuuluvad üleandmisele Rahvusarhiivile, antakse talle üle 30 aasta möödumisel, peale mida dokumendid ja arhivaalid rahapesu andmebüroo andmekogust kustutatakse. Kuni Rahvusarhiivile üleandmiseni säilitatakse dokumente ja arhivaale rahapesu andmebüroos.

(10) Rahapesu andmebüroo kogutavate andmete registreerimise ja töötlemise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 61. Rahapesu andmebüroo ametnikule esitatavad nõuded

(1) Rahapesu andmebüroo ametnikuks võib nimetada isiku, kellel on laitmatu maine, vajalikud kogemused, võimed ja haridus ning vajalikud kõlblised omadused.

(2) Rahapesu andmebüroo ametnik on kohustatud tähtajatult hoidma saladuses talle seoses tööülesannetega teatavaks saanud andmeid, sealhulgas pangasaladust, ka pärast nende töötlemise või kasutamise seotud ametikohustuste täitmist või teenistussuhte lõppemist.

§ 62. Rahapesu andmebüroo ja Kaitsepolitsei ameti koostöö

(1) Rahapesu andmebüroo ja Kaitsepolitsei amet teevad terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute uurimisel koostööd vastastikuse ametiabi ning teabevahetuse kaudu.

(2) Kaitsepolitsei ameti peadirektor nimetab kontaktisiku, kellel on rahapesu andmebüroo ametnikuga võrdsed õigused saada teavet kõigist terrorismi rahastamise kahtlusega teadetest ning teha vajaduse korral ettepanekuid täiendava teabe nõudmiseks.

(3) Kaitsepolitsei ameti kontaktisik kaasatakse käesoleva seaduse § 54 lõike 1 punktides 1, 4, 6 ja 7 sätestatud ülesannete täitmisel ning tema õiguste ja pädevuse suhtes kohaldatakse rahapesu andmebüroo ametniku kohta käesoleva seaduse § 60 lõigetes 1–5 ja §-s 61 sätestatud.

(4) Kaitsepolitsei ameti kontaktisikul on õigus teha käesolevas seaduses sätestatud järelevalvet koos rahapesu andmebüroo ametnikuga.

§ 63. Rahvusvaheline infovahetus

(1) Rahapesu andmebürool on õigus vahetada teavet ja sõlmida koostöökokkuleppeid rahapesu andmebüroo ülesandeid täitva välisriigi asutusega (edaspidi *teine rahapesu andmebüroo*) või välisriigi õiguskaitseasutusega.

(2) Rahapesu andmebürool on õigus omal algatusel või taotluse korral saada ja edastada teisele rahapesu andmebüroole mis tahes teavet, mida teisel rahapesu andmebürool võib olla vaja rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamisel ning sellesse kaasatud füüsiliste või juriidiliste isikutega seotud teabe töötlemisel või analüüsimisel.

(3) Rahapesu andmebüroo poolt teisele rahapesu andmebüroole edastatav teabetaotlus sisaldab selle teabe küsimise asjaolusid, tausta kirjeldust, taotluse põhjust ja teavet selle kohta, kuidas taotletavat teavet kavatakse kasutada.

(4) Rahapesu andmebüroo võib käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 3 rakendamisel kasutada turvalisi teabevahetuskanaleid.

(5) Kui rahapesu andmebüroo saab käesoleva seaduse § 49 lõigete 1 ja 2 alusel teate teise Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi isikute ning seoste kohta, edastab ta sellekohase teabe viivitamata selle lepinguriigi rahapesu andmebüroole.

(6) Käesolevas paragrahvis sätestatud teabe vahetamisel võib rahapesu andmebüroo teabe edastamisel kehtestada piiranguid ja tingimusi teabe kasutamisele ning teabe saaja peab kehtestatud piiranguid järgima.

(7) Rahapesu andmebüroo võib keelduda teabe vahetamisest üksnes erandjuhtudel, kui teabe vahetamine jääb ilmselgelt väljapoole rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärke, võib kahjustada kriminaalmenetlust, kahjustab ilmselgelt ebaproportsionaalselt mõne füüsilise või juriidilise isiku või rahapesu andmebüroo õiguspäraseid huve või on muul viisil vastuolus riigisisese õiguse üldpõhimõtetega või ei sisalda selle teabe küsimise asjaolusid, tausta kirjeldust, taotluse põhjust ja teavet selle kohta, kuidas taotletavat teavet kavatsetakse kasutada.

(8) Rahapesu andmebüroo tagab taotluse alusel teiselt rahapesu andmebüroolt saadud teabe kasutamise vastavalt teise büroo seatud piirangutele, küsides vajaduse korral teabe muul viisil kasutamiseks teabe esitanud teiselt büroolt eelnevalt loa.

(9) Rahapesu andmebüroo tagab, et taotluse alusel edastatava teabe levitamise luba antakse viivitamata ja võimalikult suures ulatuses. Taotluse saanud rahapesu andmebüroo võib keelduda loa andmisest teabe levitamiseks taotletud ulatuses, kui see jääb ilmselgelt väljapoole rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärke, võib kahjustada kriminaaluurimist, kahjustab ilmselgelt ebaproportsionaalselt mõne füüsilise või juriidilise isiku või rahapesu andmebüroo õiguspäraseid huve või on muul viisil vastuolus riigisisese õiguse üldpõhimõtetega. Teabe levitamise piiramist selgitatakse.

7. peatükk Järelevalve korraldus

§ 64. Järelevalveasutused

(1) Kohustatud isikute poolt käesoleva seaduse ja selle alusel antud õigusaktide nõuete täitmise üle teeb riiklikku järelevalvet Politsei- ja Piirivalveamet või rahapesu andmebüroo, kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti.

(2) Finantsinspeksioon teeb järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle nende krediidiasutuste ning finantseerimisasutuste poolt, kelle üle ta teeb järelevalvet Finantsinspeksiooni seaduse alusel ja kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktidega. Finantsinspeksioon teeb järelevalvet Finantsinspeksiooni seaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi. Finantsinspeksioon teeb käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud krediidi- ja finantseerimisasutuste üle järelevalvet kõikidel käesoleva seaduse §-s 2 nimetatud tegevusaladel ning §-s 6 nimetatud teenuste osutamisel.

(3) Eesti Advokatuuri (edaspidi *advokatuur*) juhatus teeb järelevalvet advokatuuri liikmete poolt käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle advokatuuriseaduse alusel, arvestades käesolevas seaduses sätestatud.

(4) Justiitsministeerium teeb järelevalvet notarite poolt käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle notariaadiseaduse alusel, arvestades käesolevas seaduses sätestatud. Justiitsministeerium võib järelevalve tegemise delegeerida Notarite Kojale.

(5) Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus, Justiitsministeerium ja Notarite Koda teevad rahapesu andmebürooga koostööd, lähtudes käesoleva seaduse eesmärkidest.

(6) Järelevalveasutustel on õigus vahetada teavet ja teha koostööd teiste riikide järelevalveasutustega, lähtudes käesolevas seaduses sätestatud ülesannetest.

(7) Järelevalveasutusel on õigus järelevalve tegemisele kaasata vajaduse korral eksperte, tõlke ja nõustajaid, kui on tagatud sellise isiku vastavus käesoleva seaduse § 61 lõikes 1 nimetatud nõuetele.

§ 65. Riikliku järelevalve meetmete ja sunniraha kohaldamine

(1) Politsei- ja Piirivalveamet ning rahapesu andmebüroo võivad käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve tegemiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30–32, 35, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid, arvestades käesolevas seaduses ja Finantsinspeksiooni seaduses sätestatud erisusi.

(2) Kui kohustatud isik on krediidiasutus või finantseerimisasutus, on sunniraha ülemmäär haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral:

- 1) füüsilise isiku puhul esimesel korral kuni 5000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 50 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid kokku mitte rohkem kui 5 000 000 eurot;
- 2) juriidilise isiku puhul kuni 32 000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 100 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid olenevalt sellest, milline summa on suurem, kokku kuni 5 000 000 eurot või kuni

10 protsenti juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale juhtorgani kinnitatud raamatupidamise aastaaruandele.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud juriidiline isik on emattevõtja või sellise emattevõtja tütarattevõtja, kes peab koostama konsolideeritud raamatupidamise aruande, siis arvestatakse juriidilise isiku aastase kogukäibena kas aastast kogukäivet või antud haldusakti või ettekirjutuse aluseks olnud rikkumise valdkonna tululiigi kogukäivet viimase kättesaadava konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande järgi, mille on heaks kiitnud emattevõtja kõrgeima taseme juhtorgan.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatuta kohustatud isikute puhul on sunniraha ülemmäär võrdne kuni kahekordse rikkumise tulemusel teenitud kasumiga, kui sellist kasumit on võimalik kindlaks teha, või vähemalt 1 000 000 eurot.

§ 66. Haldusjärelevalve tegija õigused

(1) Haldusjärelevalve tegijal on õigus kontrollida kohustatud isikute asu- või tegevuskohta. Järelevalve tegijal on õigus kontrollitava isiku esindaja juuresolekul siseneda kohustatud isiku valduses olevasse hoonesse ja ruumi.

(2) Kohapealse kontrolli käigus on haldusjärelevalve tegijal õigus:

- 1) piiranguteta uurida vajalikke dokumente ja andmekandjaid, teha nendest väljavõtteid, ärakirju ja koopiaid, saada kohustatud isikult nende kohta selgitusi ning jälgida tööprotsesse;
- 2) saada suulisi ja kirjalikke selgitusi kontrollitavalt kohustatud isikult ning tema juhtorgani liikmetelt ja töötajatelt.

(3) Haldusjärelevalve tegijal on õigus nõuda kohustatud isikult kontrollimiseks vajalikku teavet ka kohapealset kontrolli tegemata.

§ 67. Järelevalve tegija kohustused

(1) Kui Finantsinspeksioon, Politsei- ja Piirivalveamet, advokatuuri juhatus, Justiitsministeerium või Notarite Koda tuvastab järelevalvet tehes olukorra, mille tunnused osutavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusele, teatab ta sellest käesoleva seaduse § 49 alusel viivitamata rahapesu andmebüroole.

(2) Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus ja Justiitsministeerium on kohustatud esitama rahapesu andmebüroole hiljemalt 15. aprilliks teabe eelmisel kalendriaastal:

- 1) läbi viidud järelevalvemenetluste arvu ja järelevalvega hõlmatud kohustatud isikute arvu kohta nende liikide kaupa;
- 2) järelevalve tegemisel avastatud rikkumiste arvu ja selliste isikute arvu kohta, kelle suhtes kohaldati vääртеomenetlust või muid meetmeid, ning nende õigusliku aluse kohustatud isikute kaupa.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet, rahapesu andmebüroo ning Finantsinspeksioon avalikustavad oma veebilehel käesoleva seaduse 10. peatükis sätestatud vääртеoasjas jõustunud lahendi või käesolevas peatükis kehtestatud korras antud haldusakti, ettekirjutuse või sunniraha määramise otsuse viivitamata pärast selle jõustumist. Veebilehel märgitakse vähemalt rikkumise liik ja laad, rikkumise eest vastutava isiku andmed ning teave lahendi, ettekirjutuse või otsuse vaidlustamise ja tühistamise kohta. Kogu nimetatud teave on veebilehel kättesaadav vähemalt viie aasta jooksul.

(4) Politsei- ja Piirivalveametil, rahapesu andmebürool ning Finantsinspeksioonil on asjaolusid hinnates õigus lükata vääртеoasjas jõustunud lahendi või asjakohase haldusakti avalikustamine edasi või jätta rikkuja isik isikuandmete kaitse tagamiseks avalikustamata, kuni on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- 1) andmete avaldamine ohustab finantsturgude stabiilsust või pooleliolevat menetlust;
- 2) rikkumise eest vastutava isiku avalikustamine oleks määratud karistusega võrreldes ebaproportsionaalne.

(5) Politsei- ja Piirivalveametil, rahapesu andmebürool ning Finantsinspeksioonil on asjaolusid hinnates õigus jätta vääртеoasjas jõustunud lahend või asjakohane haldusakt avalikustamata, kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud võimalusi peetakse ebapiisavaks, et tagada finantsturgude stabiilsus, või otsuse avaldamine oleks ebaproportsionaalne vähem oluliseks peetava meetme puhul.

§ 68. Kontrolli tulemuste kajastamine

(1) Finantsinspeksioon on kohustatud koostama kontrollimise tulemuste kohta akti, mis tehakse kontrollitavale teatavaks krediidi- või finantseerimisasutuse tegevust reguleerivas seaduses sätestatud tähtaja jooksul. Muu haldusjärelevalve tegija on kohustatud koostama kontrollimise tulemuste kohta akti, mis tehakse kontrollitavale teatavaks ühe kuu jooksul kontrolli tegemisest arvates.

(2) Aktis peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) kontrollitoimingu nimetus;
- 2) akti koostaja ametinimetus ning tema ees- ja perekonnanimi;
- 3) akti koostamise koht ja kuupäev;
- 4) viide kontrollimise aluseks olnud sättele;

5) kontrollimise juures viibinud kontrollitava esindaja või hoone või ruumi valdaja esindaja ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;

6) kontrollimise juures viibinud muu isiku ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;

7) kontrollimise algus- ja lõpuaeg ning tingimused;

8) kontrollimise käik ja tulemused vajaliku üksikasjalikkusega.

(3) Aktile kirjutab alla selle koostaja. Akt jääb haldusjärelevalveasutusele ja selle koopia jääb kontrollitud isikule või tema esindajale.

(4) Kontrollitaval on õigus seitsme päeva jooksul akti kättesaamisest arvates esitada kirjalikke selgitusi.

§ 69. Järelevalve rahapesu andmebüroo tegevuse üle

(1) Kontrolli rahapesu andmebüros registreeritud andmete töötlemise seaduslikkuse üle teeb Andmekaitse Inspeksioon.

(2) Rahapesu andmebüroo isikuandmete töötlemise protsessi hindamiseks on Andmekaitse Inspeksioonil õigus tutvuda rahapesu andmebüroo juhendite ja protseduuridega ning saada kirjalikke ja suulisi selgitusi. Andmesubjekti kaebuse lahendamise käigus on Andmekaitse Inspeksioonil õigus saada rahapesu andmebüroolt andmeid kaebuse lahendamiseks vajalikus ulatuses.

(3) Teenistuslikku järelevalvet rahapesu andmebüroo tegevuse seaduslikkuse üle teeb Politsei- ja Piirivalveamet.

(4) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektoril ning tema volitatud ametnikul on õigus rahapesu andmebüros registreeritud andmetega tutvuda teenistusliku järelevalve tegemiseks vajalikus ulatuses.

(5) Teenistuslikku järelevalvet tegeva ametniku suhtes kohaldatakse rahapesu andmebüroo ametniku kohta käesoleva seaduse § 60 lõigetes 1–5 ja §-s 61 sätestatud.

8. peatükk Tegevusluba

§ 70. Loakohustus

(1) Ettevõtjal peab olema tegevusluba järgmistel tegevusaladel tegutsemiseks:

1) finantseerimisasutusena tegutsemine;

2) usaldusfondide ja äriühingute teenuse osutamine;

3) pandimajateenuse osutamine;

4) virtuaalvääringu raha vastu vahetamise teenuse pakkumine;

5) virtuaalvääringu rahakotiteenuse pakkumine;

6) väärismetalli ja väärismetalltoodete, välja arvatud tootmise, teaduse ning meditsiini vajaduseks kasutatavad väärismetallid ja väärismetalltooted, või vääriskivide kokkuost või hulgimüük.

(2) Tegevusloakohustust käesoleva seaduse alusel ei ole isikul:

1) kellel on Finantsinspeksiooni tegevusluba;

2) kellel on teisest seadusest tulenev kohustus taotleda Finantsinspeksiooni tegevusluba;

3) kellel on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi finantsjärelevalve asutuse tegevusluba, mille alusel on tal õigus tegutseda Eestis filiaali kaudu või piiriülevalt ning sellisest tegevusest on teavitatud Finantsinspeksiooni, või

4) kes pakub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teenuseid kontserni sees.

(3) Tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud järgmised andmed ja dokumendid:

1) teenuse pakkumise koha aadress, sealhulgas veebilehe aadress;

2) teenuse pakkumise eest vastutava isiku nimi ja kontaktandmed kõigi käesoleva lõike punktis 1 nimetatud teenuse pakkumise kohtade kohta;

3) kui juriidilisest isikust ettevõtja ei ole registreeritud Eesti äriregistris, siis juriidilisest isikust ettevõtja omaniku nimi, registri- või isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, asu- või sünnikoht ja elukoha aadress, tema tegeliku kasusaaja nimi, isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, sünnikoht ja elukoha aadress;

4) juriidilisest isikust teenusepakkuja juhtorgani liikme ja prokuristi nimi, isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, sünnikoht ning elukoha aadress, kui teenusepakkuja ei ole Eesti äriregistris registreeritud ettevõtja;

5) käesoleva seaduse §-de 14 ja 15 kohaselt koostatud protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirjad ning rahvusvahelise sanktsiooni seaduse §-s 6 loetletud erikohustustega isikute puhul rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 12 lõike 6 kohaselt koostatud protseduurireeglid ja nende täitmise kontrollimise kord;

6) käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisiku nimi, isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, sünnikoht, kodakondsus, elukoha aadress, ametikoht ja kontaktandmed;

7) vastavalt rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 12 lõikele 6 ettevõtja määratud rahvusvahelise finants sanktsiooni rakendamise eest vastutava isiku nimi, isikukood, selle puudumise korral sünniaeg, sünnikoht, kodakondsus, elukoha aadress, ametikoht ja kontaktandmed;

8) kui ettevõtja, tema juhtorgani liige, prokurist, tegelik kasusaaja või omanik on välisriigi kodanik, välisriigis asutatud teenusepakkuja või kui ettevõtja on välisriigi teenusepakkuja, siis tema päritoluriigi karistusregistri tõend või pädeva kohtu- või haldusorgani väljastatud samaväärne dokument, mis tõendab karistuse puudumist riigivõimuvastase või rahapesualase süüteo või muu tahtlikult toimepandud kuriteo eest, mille väljastamisest ei ole möödunud rohkem kui kolm kuud ning mis on notariaalselt või sellega võrdsustatud korras kinnitatud ja legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnistusega (apostilliga), kui välislingust ei tulene teisiti.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmetele lisatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevusala tegevusloa taotluse korral info selle kohta, millist finantsteenust osutama hakatakse.

(5) Kui ettevõtja soovib tegevusluba kasutada ka tütarettevõtja tegevuseks, esitab ta tegevusloa taotluses lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud ka kõik käesoleva paragrahvi lõikes 3 ja vajaduse korral ka käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud andmed selle tütarettevõtja kohta.

§ 71. Tegevusloa taotlemine

Tegevusloa taotluse lahendab rahapesu andmebüroo tegevusloa andmise või andmisest keeldumisega 30 tööpäeva jooksul taotluse esitamise päevast arvates.

§ 72. Tegevusloa kontrolliese

Ettevõtjale antakse tegevusluba, kui:

1) temal, tema juhtorgani liikmel, prokuristil, tegeliku kasusaajal ja omanikul puudub kehtiv karistus riigivõimuvastase või rahapesualase süüteo või muu tahtlikult toimepandud kuriteo eest;

2) ettevõtja poolt käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisik vastab käesolevas seaduses sätestatud nõuetele;

3) ettevõtja tütarettevõtja, kelle tegevuseks soovitakse kasutada ettevõtja nimele taotletavat tegevusluba, vastab käesoleva paragrahvi punktides 1 ja 2 nimetatud nõuetele.

§ 73. Majandustegevuse muutmise kavatsuse teatele dokumentide lisamise kohustus

Kui ettevõtja esitab majandustegevuse muutmise kavatsuse teate enda, oma juhtorgani liikme, prokuristi, tegeliku kasusaaja või omaniku muutmise kohta, siis tuleb teatele lisada käesoleva seaduse § 70 lõike 3 punktis 8 nimetatud dokument, kui ettevõtja on välisriigi teenusepakkuja või tema juhtorgani liige, prokurist, tegelik kasusaaja või omanik on välisriigi kodanik.

§ 74. Majandustegevusega seotud asjaolude muutmisest teatamise kohustus

Majandustegevuse muutmise kavatsuse teates ning majandustegevuse muutmise teates kirjeldab ettevõtja, millised tegevusloa kontrolliesemesse kuuluvad või tegevusloa kõrvaltingimustega seotud asjaolud on muutunud või milliseid kavatsetakse muuta, või esitatakse tütarettevõtja kohta, kes alustab majandustegevust tegevusloa regulatsioonieseme raames, kõik käesoleva seaduse § 70 lõikes 3 nimetatud andmed ja majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 14 lõike 1 punktides 1–3, 5 ja 6 sätestatud andmed.

§ 75. Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 37 lõikes 1 sätestatud tunnistab rahapesu andmebüroo käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 nimetatud tegevusloa kehtetuks, kui:

1) ettevõtjale on andnud tegevusloa Finantsinspeksioon;

2) ettevõtja korduvalt ei täida järelevalveasutuse ettekirjutusi;

3) ettevõtja ei ole taotletud tegevusalal tegutsema asunud kuue kuu jooksul loa väljastamisest arvates.

9. peatükk

Juriidilise isiku ja maksekonto tegeliku kasusaaja andmed

§ 76. Tegeliku kasusaaja andmete hoidmise kohustus

(1) Eraõiguslik juriidiline isik kogub ja hoiab andmeid oma tegeliku kasusaaja kohta, sealhulgas teavet tema omandiõiguse või kontrolli tegemise viiside kohta. Tegeliku kasusaaja andmeid hoiab eraõigusliku juriidilise isiku juhatus äriregistri juures.

(2) Eraõigusliku juriidilise isiku osanikud, aktsionärid või liikmed peavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustuse täitmise võimaldamiseks andma juriidilise isiku juhatusele kõgu neile teadaoleva teabe tegeliku kasusaaja kohta, sealhulgas teabe tema omandiõiguse või kontrolli tegemise viiside kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustust ei kohaldata:

- 1) korteriühistuseaduses sätestatud korteriühistule;
- 2) hooneühistuseaduses sätestatud hooneühistule;
- 3) reguleeritud turul noteeritud äriühingule;
- 4) sihtasutuste seaduses sätestatud sihtasutusele, kelle majandustegevuse eesmärk on põhikirjas määratud soodustatud isikute või isikute ringi huvides vara hoidmine või kogumine ja kellel puudub muu majandustegevus.

§ 77. Andmete esitamine

(1) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõigetes 2–4 ja §-s 76 sätestatust, esitab täisühing, usaldusühing, osühing, aktsiaselts või tulundusühistu äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

- 1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;
- 2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta.

(2) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõikest 7, esitab mittetulundusühing äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

- 1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;
- 2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta.

(3) Lähtudes käesoleva seaduse § 9 lõikest 7, esitab sihtasutus äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegeliku kasusaaja kohta järgmised andmed:

- 1) isiku nimi, isikukood ja isikukoodi riik, isikukoodi puudumise korral sünniaeg ja -koht ning elukohariik;
- 2) andmed isiku kontrolli tegemise viisi kohta;
- 3) sihtasutuste seaduse § 9 tähenduses soodustatud isikute nimekiri, mis sisaldab iga soodustatud isiku nime, isikukoodi ja isikukoodi riiki, isikukoodi puudumise korral sünniaega ja -kohta ning elukohariiki iga soodustatud isiku kohta, kui sellised isikud on sihtasutuse põhikirjas märgitud.

(4) Äriühing, mittetulundusühing või sihtasutus peab tegeliku kasusaaja andmed esitama koos äriregistrisse kandmise avaldusega.

(5) Esitatud andmete muutumise korral esitab äriühing, mittetulundusühing või sihtasutus uued andmed äriregistri infosüsteemi kaudu 30 päeva jooksul andmete muutumisest teada saamisest arvates.

(6) Kui tegeliku kasusaaja andmed ei ole muutunud, kinnitab äriühing, mittetulundusühing või sihtasutus andmete õigsust majandusaasta aruande esitamisel.

§ 78. Andmete avalikustamine

(1) Tegeliku kasusaaja andmed avalikustatakse äriregistri infosüsteemis.

(2) Tasu määrad tegeliku kasusaaja andmete väljastamise eest kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Tegeliku kasusaaja andmeid väljastatakse tasuta kohustatud isikule, valitsusasutusele, Finantsinspeksioonile ja kohtule.

§ 79. Tegeliku kasusaaja õigus nõuda esitatud andmete parandamist

(1) Tegelikult kasusaajaks märgitud isikul või tema seaduslikul või lepingulisel esindajal on õigus taotleda juriidilise isiku juhatuse ebaõigete andmete parandamist.

(2) Kui juriidilise isiku juhatuse põhjendamatult keeldunud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse alusel ebaõigete andmete parandamisest, võib tegelikult kasusaajaks märgitud isik nõuda juriidiliselt isikult ebaõigete andmete avaldamisega tekitatud kahju hüvitamist.

§ 80. Andmete kustutamine

Tegeliku kasusaaja andmed kustutatakse automaatselt viis aastat pärast juriidilise isiku registrist kustutamist.

§ 81. Maksekonto teabe automatiseeritud edastamise kohustuslikkus

(1) Krediid- ja finantseerimisasutus, kes on ärisuhte raames kliendile avanud maksekonto (edaspidi *konto*), millele on väljastatud rahvusvaheline IBAN-kood, peab liituma elektroonilise arestimissüsteemiga ja tagama, et selle süsteemi kaudu on kättesaadavad vähemalt järgmised andmed:

- 1) konto omaniku ja tema nimel tehinguid tegeva isiku nimi koos käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punkti 1 rakendamisel saadud teabega;

2) konto omaniku tegeliku kasusaaja andmed koos käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punkti 3 rakendamisel saadud teabega;

3) konto IBAN-kood;

4) konto avamise ja sulgemise kuupäevad.

(2) IBAN (inglise keeles *international bank account number*) käesoleva paragrahvi tähenduses on standardile EVS 876:2016 vastav rahvusvaheline konto tunnus, mille elemendid on kindlaks määratud Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon ja millega üheselt identifitseeritakse konkreetne konto liikmesriigis.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud krediitiasutus ja finantseerimisasutus tagavad elektroonilise arestimissüsteemi kaudu lõikes 1 nimetatud andmete kohta päringule vastamise ka viie aasta jooksul alates konto sulgemise kuupäevast.

10. peatükk Vastutus

§ 82. Rahapesu ja terrorismi rahastamise hoolsusmeetmete, riskihinnangu, protseduurireeglite ning sisekorraeeskirja rakendamata jätmise korralduse andmine

(1) Kohustatud isiku juhatuse liikme poolt hoolsusmeetmete, käesoleva seaduse §-s 13 nimetatud riskihinnangu, protseduurireeglite või sisekontrollieeskirja rakendamata jätmise korralduse andmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 83. Anonüümse konto või hoiuraamatu avamine

(1) Krediidi- või finantseerimisasutuse töötaja poolt anonüümse konto või hoiuraamatu avamise otsuse tegemise või sellekohase lepingu sõlmimise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 84. Isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise kohustuse täitmata jätmine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud kliendi või juhuti tehingus osaleva isiku või isiku esindaja isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 85. Tegeliku kasusaaja tuvastamise kohustuse rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud tegeliku kasusaaja tuvastamise ja kontrollimise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 86. Teabe kogumise ja hindamise nõuete rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või töötaja poolt ärisuhte või juhuti tehtava tehingu eesmärgi ning olemuse kohta teabe kogumise ja sellise teabe hindamise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 87. Riikliku taustaga isikuga tehingu tegemise nõuete rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või töötaja poolt riikliku taustaga isikuga tehingu tegemise nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 88. Ärisuhte loomise ja juhuti tehingu tegemise keelu rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või tema töötaja poolt ärisuhte loomise ja juhuti tehingu tegemise keelu rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 89. Ärisuhte seire kohustuse rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või tema töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud ärisuhte seire kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 90. Tegevuse edasiandmise keelu rikkumine

(1) Kohustatud isiku või tema juhatuse liikme poolt tegevuse edasiandmise eest isikule, kes on asutatud suure riskiga kolmandas riigis, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 91. Korrespondentpanganduse nõuete rikkumine

(1) Korrespondentsuhte loomise eest käesolevas seaduses sätestatud nõudeid rikkudes – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 92. Rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusest teatamise kohustuse rikkumine

(1) Rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest, valuutavahetusest või muust tehingust, kus rahaline kohustus suurusega üle 32 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus täidetakse sularahas, rahapesu andmebüroole teatamise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 93. Ebaseaduslik teavitamine rahapesu andmebüroole edastatud andmetest

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme, kontaktisiku või töötaja või järelevalveasutuse töötaja poolt isiku, tema esindaja või isiku tegeliku kasusaaja ebaseadusliku teavitamise eest tema kohta rahapesu andmebüroole edastatud teatest või andmetest või tema kohta rahapesu andmebüroo tehtud ettekirjutusest või kriminaalmenetluse alustamisest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 94. Andmete registreerimise ja säilitamise kohustuse rikkumine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud andmete registreerimise ja säilitamise kohustuse rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 95. Tegelik kasusaaja andmete esitamata jätmise või valeandmete esitamine

(1) Eraõigusliku juriidilise isiku aktsionäri, osaniku või liikme poolt tegeliku kasusaaja andmete esitamata jätmise, andmete muutmise teatamata jätmise või teadvalt valeandmete esitamise eest, kui sellega on

põhjustatud olukord, kus kohustatud isik ei suuda täita käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punktis 3 sätestatud hoolsusmeetet, –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 96. Makseteenuse pakkuja kohustuste rikkumine

(1) Makseteenuse pakkuja juhi või töötaja või makseagendi juhi või töötaja või füüsilisest isikust makseagendi poolt maksjaga seotud teabe välja selgitamata või kontrollimata jätmise, samuti edastamata jätmise või muude Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 2015/847 kehtestatud makseteenuse pakkuja kohustuste rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 97. Menetlus

Käesolevas peatükis sätestatud väärtegade kohtuvälised menetlejad on Politsei- ja Piirivalveamet ning Finantsinspeksioon.

11. peatükk Rakendussätted

§ 98. Seaduse rakendamise järelanalüüs

Rahandusministeerium analüüsib 2018. aasta 31. detsembriks käesolevas seaduses ärisuhte loomisele reaajas intervjuu nõude rakendamise otstarbekust ja eesmärgipärasust ning tegelike kasusaajate teabe esitamise regulatsiooni piisavust ja esitab vajaduse korral ettepanekud õigusaktide muutmiseks Riigikogu rahanduskomisjonile.

§ 99. Hasartmängukorraldaja hoolsusmeetmete rakendamise erisus

2018. aasta 31. augustini kohaldab hasartmängukorraldaja hoolsusmeetmeid vähemalt võidu väljamaksmise, panuse tegemise või mõlema korral, kui kliendi antav või saadav summa on vähemalt 2000 eurot või sellega võrdväärne summa muus vääringus.

§ 100. Olemasolevatele kliendisuhetele sätete uuesti kohaldamise kohustus

Kohustatud isik kohaldab vajaduse korral ühe aasta jooksul seaduse jõustumisest arvates käesoleva seaduse 3. peatükis nimetatud hoolsusmeetmeid olemasolevate klientide suhtes. Hoolsusmeetmete kohaldamise vajaduse hindamisel lähtub kohustatud isik muu hulgas kliendi olulisusest ja riskiprofiilist ning ajast, mis on möödunud hoolsusmeetmete eelmisest kohaldamisest või nende kohaldamise ulatusest.

§ 101. Riskihinnangu koostamise ja protseduurireeglite uuendamise tähtaeg

(1) Kohustatud isikul on oma tegevuse käesoleva seaduse nõuetega kooskõlla viimiseks aega üks aasta käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

(2) Käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 nimetatud loakohustusega isik esitab Politsei- ja Piirivalveametile §-s 13 nimetatud riskihinnangu ning sellele vastavad protseduurireglid ja sisekontrollieeskirja ühe aasta jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

§ 102. Teave olemasoleva tegevuse edasiandmise lepingu kohta

Kohustatud isik esitab pädevale järelevalveasutusele teabe käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtinud tegevuse edasiandmise lepingu kohta käesoleva seaduse § 24 lõikes 4 sätestatud korras viie kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates ning teavitab pädevat järelevalveasutust lepingu muutmise kohta käesoleva seaduse nõuetega kooskõlla viimiseks.

§ 103. Alternatiivse maksevahendi teenuse pakkuja tegevusluba

(1) Alternatiivse maksevahendi teenuse pakkuja tegevusluba omav ettevõtja teatab kaheksa kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates Politsei- ja Piirivalveametile, kas ta soovib muuta oma tegevusloa virtuaalvääringu raha vastu vahetamise teenuse pakkuja tegevusloaks. Politsei- ja Piirivalveamet teeb asjakohase teate saamisel 30 tööpäeva jooksul taotluse esitamise päevast arvates otsuse tegevusloa andmise kohta ilma riigilõivu tasumise kohustuse ning tegevusloa kontrolliesemesse kuuluvate asjaolude täiendava kontrollimiseta.

(2) Alternatiivse maksevahendi teenuse pakkuja tegevusluba muutub kehtetuks üheksa kuud pärast käesoleva seaduse jõustumist.

§ 104. Äriregistrisse või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidilise isiku teatamiskohustus

Enne käesoleva seaduse jõustumist äriregistrisse või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidilise isiku juhatus deklareerib äriregistrile tegeliku kasusaaja andmed 60 päeva jooksul käesoleva sätte jõustumisest arvates.

§ 105. Teatamiskohustuse täitmise vorm

Käesoleva seaduse § 50 lõikes 2 nimetatud teade esitatakse kuni 2018. aasta 30. juunini suuliselt, kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Kui teade esitati suuliselt, korratakse seda hiljemalt järgmisel tööpäeval kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

§ 106. Audiitoritegevuse seaduse muutmise

Audiitoritegevuse seaduse § 48 lõike 3 punktis 8 asendatakse tekstiosa „§ 34 lõike 3 punkti 2” tekstiosaga „§ 51 lõike 2 punkti 4”.

§ 107. Finantsinspeksiooni seaduse muutmise

Finantsinspeksiooni seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 46 lõiget 3 täiendatakse punktiga 4¹ järgmises sõnastuses:

„4¹) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse alusel menetletud väärteoasjas tehtud jõustunud lahendist või haldusaktist ning sunniraha määramisest, samuti nimetatud otsuste suhtes esitatud vaietet või kaebustest;”;

2)paragrahvi 47 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Inspeksioonil on õigus kasutada käesoleva seaduse ja muude õigusaktidega või nende alusel talle antud õigusi, volitusi ja teavet, et täita Euroopa järelevalveasutuse, lepinguriigi ning muu välisriigi finantsjärelevalve asutuse taotlus teabe saamiseks, õiguse kitsendamiseks või muu akti või toimingute tegemiseks. Kui edastatav teave seondub rahapesu ja terrorismi rahastamise või selliste tegevuste tõkestamisega ning pärineb teise lepinguriigi pädevalt asutuselt, tohib seda edastada üksnes selle asutuse loal või sellise loa andmisel seatud piirides.”;

3)paragrahvi 47¹ täiendatakse lõikega 4⁵ järgmises sõnastuses:

„(4⁵) Inspeksioon annab teada või selgitab teise lepinguriigi pädevale asutusele tema taotluse alusel, kuidas Inspeksioon on järelevalve käigus arvesse võtnud eelnimetatud liikmesriigi pädeva asutuse esitatud teavet ja tuvastatud asjaolusid.”;

4)paragrahvi 54 lõike 4 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„5) Tagatisfondile või teise lepinguriigi asjaomasele asutusele või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 artikli 113 lõikes 7 osutatud krediidasutuste ja investeerimisühingute lepingulisele või omaalgatuslikule kaitseskeemile nende ülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses;”.

§ 108. Hasartmänguseaduse muutmise

Hasartmänguseaduse § 9 lõike 3 sissejuhatavas lauseosas asendatakse arv „8” arvuga „9”.

§ 109. Korruptsioonivastase seaduse muutmise

Korruptsioonivastase seaduse § 16 lõiget 4 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) krediidasutusel ja finantseerimisasutusel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks.”.

§ 110. Krediidasutuste seaduse muutmise

Krediidasutuste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 63 lõike 2 punktis 6 asendatakse tekstiosa „§ 29 lõikes 1” tekstiosaga „§ 14 lõikes 1”;

2)paragrahvi 88 lõike 5¹punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

„3) krediitiasutusega samasse konsolideerimisgruppi kuuluvale ettevõtjale, kes vajab pangasaladuseks olevaid andmeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses sätestatud hooldusmeetmete kohaldamiseks, ning teisele isikule rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 51 rakendamiseks vajalikus ulatuses.”;

3)paragrahvi 89 lõige 2¹tunnistatakse kehtetuks.

§ 111. Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse muutmine

Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse § 113¹tunnistatakse kehtetuks.

§ 112. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse kehtetuks tunnistamine

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus (RT I 2008, 3, 21) tunnistatakse kehtetuks.

§ 113. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmine

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 9 lõike 9 punktis 2 ja § 76 lõike 3 punktis 1 asendatakse sõna „korterühistuseaduses” sõnadega „korteriomandi- ja korteriühistuseaduses”.

§ 114. Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muutmine

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 6 punktist 8 jäetakse välja tekstiosa „, välja arvatud reguleeritud turu korraldaja ja väärtpaberiarveldussüsteemi korraldaja, väärtpaberite registri pidamise seaduse tähenduses”.

§ 115. Võlaõigusseaduse muutmine

Võlaõigusseaduse § 710¹lõikes 5 asendatakse tekstiosa „§ 27 lõikes 1” tekstiosaga „§ 42 lõikes 1”.

§ 116. Väärtpaberituru seaduse muutmine

Väärtpaberituru seaduse § 54 lõike 1 punktis 13 asendatakse tekstiosa „§ 29 lõikes 1” tekstiosaga „§ 14 lõikes 1”.

§ 117. Äriseadustiku muutmine

Äriseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 53 lõike 5 punktis 4 asendatakse tekstiosa „§ 15 lõikes 4¹” tekstiosaga „§ 27 lõikes 2” ning § 520 lõigetes 4¹ ja 5 asendatakse tekstiosa „§ 15 4¹. lõikes” tekstiosaga „§ 27 2. lõikes”;

2)paragrahvi 520 lõikes 5¹asendatakse tekstiosa „§ 15 4¹. lõikes” tekstiosaga „§ 27 2. lõikes” ja tekstiosa „§ 27 4. lõikega” tekstiosaga „§ 44 1. lõikega”;

3)paragrahvi 520 lõikes 5²asendatakse tekstiosa „§ 15 4¹. lõikes” tekstiosaga „§ 27 2. lõikes” ja tekstiosa „§ 40 1” tekstiosaga „§ 57 1” ning tekstiosa „§ 40 4” tekstiosaga „§ 57 5”;

4)seadustiku normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga järgmises sõnastuses:

„Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 64, 11.03.2011, lk 1–12), muudetud direktiividega 2014/107/EL (ELT L 359, 16.12.2014, lk 1–29), 2015/2376/EL (ELT L 332, 18.12.2015, lk 1–10), 2016/881 (ELT L 148, 03.06.2016, lk 8–21) ja 2016/2258/EL (ELT L 342, 16.12.2016, lk 1–3).”.

§ 118. Äriseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (juriidilise isiku ja tema juhatuse või seda asendava organi asukoht) muutmine

Äriseadustiku muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (juriidilise isiku ja tema juhatuse või seda asendava organi asukoht) (RT I, 20.04.2017, 1) paragrahvi 1 punktis 4 esitatud äriseadustiku § 63¹lõike 2 teises lauses asendatakse arv „7” arvuga „8”.

§ 119. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse § 19 lõige 3 ja §-d 76–80 jõustuvad 2018. aasta 1. septembril.

(2) Käesoleva seaduse § 113 jõustub 2018. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse §-d 81 ja 95 jõustuvad 2019. aasta 1. jaanuaril.

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, 05.06.2015, lk 73–117).

Eiki Nestor
Riigikogu esimees